



Vlaams
Parlement

vergadering **C14**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 8 oktober 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over giften en (bedrijfs)mecenaat voor de cultuursector – 3403 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de crisissituatie bij Boek.be en de toekomst van de Boekenbeurs – 3479 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de leenvergoeding voor het lenen van e-boeken – 3490 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het nieuwe e-boekenplatform cloudLibrary – 3517 (2019-2020)	12
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over een centrale Vlaamse databank voor erfgoedcollecties – 3505 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de depotproblematiek van cultureel erfgoed – 3506 (2019-2020)	22
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de garantiefaciliteit onder Creative Europe voor de creatieve en culturele sector – 61 (2020-2021)	25
Bijlage 1	25
Bijlage 2	25
VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de sluiting van het Brugse archeologiemuseum – 3368 (2019-2020)	27

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over giften en (bedrijfs)mecenaat voor de cultuursector – 3403 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose, ik ben blij om u hier toch te zien. Proficiat in eerste instantie. Gezien uw nieuwe functie hoop ik vooral dat u nog de tijd zult vinden om ook de commissie Cultuur op te volgen, want anders zou dat een groot gemis zijn.

Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dat is heel lief, voorzitter. Ik zal heel graag de commissie Cultuur blijven opvolgen, dat is zeker de bedoeling.

Minister-president, ik heb een vraag over het mecenaat voor de cultuursector, in deze tijden toch ook wel een belangrijke aanvullende financiering.

De conceptnota 'Een langetermijnvisie voor aanvullende financiering en ondernemerschap in de Vlaamse cultuursector' stelt dat de Vlaamse overheid werk wil maken van een optimaal fiscaal beleid voor de cultuursector. Een mogelijke stimulans die daarin wordt besproken, is de in Vlaanderen nog niet echt ingeburgerde cultuur van giften en mecenen. Er is daar een onderzoek naar gebeurd: dat heet dan het zogenaamde geefbeleid. Dat leverde heel wat interessante aanbevelingen op, waarmee uw voorganger, Sven Gatz, aan de slag ging. Zo werd ingezet op sensibilisering om het 'geven aan cultuur' te stimuleren en om bruggen te bouwen tussen culturele actoren en geïnteresseerde bedrijven. Er werd ook een vormings-traject gelanceerd om de cultuursector beter te leren fundraisen.

Maar we zijn er natuurlijk nog niet. Culturele organisaties die ik hierover hoor, ondervinden niet zozeer problemen bij het vinden van mogelijke mecenen of sponsors, maar zij lopen spijtig genoeg wel middelen mis omdat zij geen fiscale attesten kunnen afleveren. Daartoe kan wel een aanvraag ingediend worden bij de FOD Financiën. Een van de erkenningsvoorwaarden is evenwel dat de aanvragende vereniging structurele werkingssubsidies moet ontvangen voor haar werkzaamheden van de staat of een van de gemeenschappen. Daardoor valt een hele groep organisaties uit de boot. Aangezien we nu eindelijk een Federale Regering hebben, leek het mij het juiste moment om deze vraag te stellen.

Hebt u kennis genomen van het onderzoek met betrekking tot de geefcultuur in Vlaanderen? Welke noden en opportuniteiten sprongen bij u in het oog?

Hoe wenst u een performant Vlaams geefbeleid voor de cultuursector vorm te geven? Liggen hier nog beleidsinitiatieven in het verschiet?

Hoe wordt werk gemaakt van een eenduidig fiscaal kader voor giften en bedrijfs-mecenaat? Behoort het daarbij tot de opties om de erkenningsvoorwaarden te versoepelen naar culturele organisaties die bijvoorbeeld niet structureel gesubsidieerd worden?

Wordt er werk gemaakt van een aanpak rond crowdfunding in de culturele sector? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, ik sluit mij aan bij de lofbetuigingen. U bent op een paar dagen tijd de eerste burger van het land

geworden. Wie kan dat zeggen? Dat is toch formidabel. En dat wij daarmee mogen dialogeren in deze commissievergadering, is een hele eer voor mijzelf. U weet dat ik hoop dat u de laatste voorzitter van de Senaat bent, maar dat heeft niets met u te maken, dat heeft meer met de instelling te maken.

Ik heb vast en zeker kennisgenomen van het onderzoek met betrekking tot een geefbeleid in Vlaanderen dat in 2017 door IDEA Consult in opdracht van het departement Cultuur, Jeugd en Media werd opgeleverd. Het geefgedrag aan culturele actoren werd onderzocht. Wat mij het meest in het oog sprong, was dat er op het vlak van de geefcultuur sprake is van kennishiaten rond geven aan cultuur. Dat heeft vooral betrekking op de grote onduidelijkheid rond de fiscale en boekhoudkundige verwerking van 'geven aan cultuur' en dat zowel aan de kant van de gever als aan de kant van de ontvanger, en dat zowel voor natuurlijke personen als voor rechtspersonen.

Daarnaast viel mij ook het verschil op tussen geven bij leven en geven na het leven. Er is namelijk een groot verschil tussen bijvoorbeeld de heel bekende fiscaal aftrekbare giften tijdens het leven, maar legaten die notarieel worden vastgelegd tijdens het leven en openvallen na het leven is al een heel ander paar mouwen. Kennis hierover kan de fundraisingcultuur in Vlaanderen zeker een boost geven.

Ook de aanbevelingen vind ik nog steeds relevant. Vooral de aanbeveling om de inzichten te delen met de sector blijft nog steeds overeind. Dat gebeurt nu trouwens via de opdracht aan Cultuurloket om dit thema op te nemen in hun reguliere dienstverlening. Ook hier kan het driejarig vormingstraject Het Atelier gesitueerd worden.

Dat vormingstraject is twee jaar geleden gestart met de ambitie om kennis en ervaring over fondswerving in de Vlaamse cultuursector te verhogen. Inmiddels weten we dat dit traject noodgedwongen gestopt is door het faillissement van Emolife Belgium, dat het traject organiseerde en begeleidde.

Hoe ik een performant Vlaams geefbeleid voor de cultuursector wens vorm te geven? De verwachtingen voor een performant Vlaams geefbeleid voor de cultuursector zijn sterk gefnuikt door de COVID-19-crisis die onverwacht en hard heeft toegeslagen, ook in de cultuursector. Enige realiteitszin over een performant geefbeleid is dus aan de orde aangezien de Vlaamse gever aan cultuur eveneens sterk te lijden heeft door de COVID-19-crisis. Het beleid dat ik hier naar voren wil schuiven, zal dan ook heel erg te maken hebben met die gewijzigde situatie en wat mogelijk is in deze crisistijden. Daarop heb ik nog geen pasklaar antwoord.

In dat verband signaleer ik het vroegtijdig stopzetten van het vormingstraject Het Atelier door het onverwachte faillissement van Emolife Belgium. Ik heb mijn administratie gevraagd de verwachtingen van de deelnemers aan het traject in kaart te brengen en zal eerstdaags beslissen hoe dat traject verder moet worden vormgegeven. Vast staat echter dat een gewone doorstart van het traject niet aan de orde is omdat de deelnemers hebben aangegeven in een andere wereld wakker te zijn geworden. Met die gewijzigde realiteit moet rekening worden gehouden om tot een performant beleid over dit thema te komen.

Uw derde vraag gaat over een eenduidig fiscaal kader voor giften en bedrijfs-mecenaat. Het aanpassen van het fiscaal kader – dat weet u – valt onder de bevoegdheid van mijn federale collega van Financiën, alhoewel ik dat ook anders zou willen. Maar het is wel zo.

Naar aanleiding van de coronacrisis werd de belastingvermindering voor donateurs tot eind dit jaar van 45 procent naar 60 procent gebracht en werd het plafond van aftrekbare giften opgetrokken naar 20 procent van het totale netto-inkomen.

Ik erken dat de erkenningsvoorwaarden voor sommige culturele organisaties problemen vormen om te kunnen genieten van giften. Ik zal dat thema op een volgende interministeriële conferentie (IMC) agenderen zodat dat met de bevoegde minister bekeken kan worden. In het slechtste geval zou je kunnen zeggen: we erkennen, maar we subsidiëren niet. Dan leg je een deel van de factuur bij het federale niveau. Maar ik ga toch proberen om via de IMC tot een iets meer gedragen en verantwoord systeem te komen binnen het kader van het overleg tussen de gemeenschappen en de federale overheid.

U vroeg ook of er werk wordt gemaakt van een aanpak rond crowdfunding. Momenteel wordt er niet gewerkt aan een specifieke aanpak rond crowdfunding in de cultuursector. De financiële techniek is voldoende bekend in het veld en er zijn voldoende crowdfundingplatformen actief. Sommigen doen het op eigen houtje, sommigen doen het via de verschillende platformen in binnen- en buitenland en sommigen combineren dat met een fiscale aftrek door samen te werken met de Koning Boudewijnstichting. Het gebruik van crowdfunding gebeurt niet intensief, maar het duikt wel op in de financieringsmix van culturele instellingen.

De overheid moet ook niet alles regelen. In vormingssessies wijzen we er wel op dat er crowdfunding bestaat, maar ik denk dat er ook nog eigen initiatief mag worden genomen. Crowdfunding is zoiets ... Als je er even naar kijkt, kan iedereen dat gemakkelijk opzetten. De overheid hoeft dat in dezen niet te doen. Dat is mijn bescheiden mening.

Ik denk dat ik op al uw vragen geantwoord heb.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, ik ben het 100 procent eens met uw antwoord. We hebben uiteraard een gewijzigde realiteit nu, maar er zijn bedrijven en organisaties die enorm afzien door covid, maar er zijn er ook die winst hebben geboekt. Dat is gelukkig ook zo. Ik denk dat die bedrijven dan wel hulp kunnen bieden aan diegenen die het zwaarst getroffen zijn in deze sector en door deze algemene crisis, en dat lijkt me toch wel de cultuursector te zijn.

Ik denk echt wel dat het nodig is om werk te maken van die erkenningsvoorwaarden. Ik voel dat toch als een groot gemis bij sommige organisaties. Alle beetjes kunnen helpen. Ik vind het dus een heel goede suggestie dat u dat zult agenderen op de volgende IMC. Ik kijk ook een beetje naar de collega's die actief zijn bijvoorbeeld in de Senaat, waar we dat eens kunnen bekijken. Ik ben het ten slotte ook met u eens dat er voldoende initiatief mogelijk is op die crowdfundingplatformen. De overheid moet daarin niet alles regelen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Het stimuleren van giften en inbreng voor cultuur is absoluut een belangrijke piste, die we inderdaad vanuit de overheden kunnen ondersteunen. Crowdfunding is belangrijk geworden, giften ook, en de fiscaliteit ligt uiteraard op federaal niveau.

Maar er is ook bedrijfssponsoring. Bedrijfssponsoring was eind jaren 80, begin jaren 90 een echte hype. Toen had je vooral de banken die in cultuur en kunsten investeerden. Vandaag doen ze dat veel minder. Dat is ook het onderwerp geweest van mijn doctoraat, maar dat dateert al van 23 jaar geleden. Je zag daar dat het niet nodig is om daar een fiscaal gunstregime voor te ontwikkelen. Als bedrijven willen sponsoren, doen ze dat niet in de eerste plaats omwille van de fiscale aftrekbaarheid. En de facto trekken ze toch alle kosten van hospitality en zo verder af.

Bedrijfssponsoring is dus een piste die vandaag een beetje naar de achtergrond is verdwenen, maar die we wel zouden kunnen stimuleren. Vroeger was er de Stichting voor Kunstpromotie die dat heel hard stimuleerde. Ik denk dat we die piste weer meer moeten kunnen bewandelen, hoewel het in deze moeilijke tijden, waarin bedrijven overkop dreigen te gaan, natuurlijk moeilijk is om hen er dan nog eens toe te bewegen om te gaan investeren in cultuur.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Covid heeft inderdaad een enorme impact, maar ik sluit me ook aan bij wat collega D'Hose zegt: er zijn gelukkig ook bedrijven en ook nog altijd particulieren die misschien wel mogelijkheden hebben. Ook in deze tijden moeten we dat blijven stimuleren. Ik ben ervan overtuigd dat als niet alleen de overheid mee participeert in kunst en cultuur, ook het draagvlak voor kunst en cultuur nog een stuk groter wordt. We zien dat ook in de sport.

De erkenningsvoorwaarden voor culturele organisaties vormen inderdaad nog een probleem. Het is goed dat we daar interministerieel een oplossing voor zoeken. Het lijstje is ook al heel lang. Als we moeten kiezen en prioriteiten stellen, wat nemen we dan het best als eerste?

De cultuurorganisaties zijn uiteraard in een heel andere wereld wakker geworden, met covid. Het Emolifetraject en Het Atelier pasten inderdaad in het stimuleren van organisaties om ook na te denken over mecenaat en giften. Helaas is dat afgevoerd. U gaf aan, minister-president, dat er een bevraging is geweest over de verwachtingen daarvan. Is dat al afgerond? Kunt u daar al iets meer over zeggen? Misschien is het goed om vanuit die inzichten te bekijken hoe we daar een nieuwe richting aan kunnen geven.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Bedankt voor uw interessante vraag, collega D'Hose, en om dit hier opnieuw onder de aandacht te brengen. Het is een terechte vraag, want die aanvullende financiering, het mecenaat, kan een belangrijke extra stroom van inkomsten zijn voor de cultuursector. We moeten er wel voor opletten dat we altijd blijven spreken over aanvullende financiering, en nooit over alternatieve financiering. We hebben als overheid natuurlijk altijd nog onze verantwoordelijkheid te nemen.

Zo'n regeling rond mecenaat en fiscale giften is niet alleen voor kunstenaars en instellingen belangrijk. Mevrouw Coudyser verwees er al naar dat ook de bredere sector vandaag heel hard wordt getroffen door het wegvallen van inkomsten. Het kan ook voor het lokale verenigingsleven echt noodzakelijk zijn, zeker vandaag. Heel veel mensen hebben momenteel spaargeld en willen heel graag de culturele sector steunen, maar dan moet daar natuurlijk een soepele regeling voor bestaan. Minister-president, ik ben ervan overtuigd dat als u dat gaat aankaarten in de interministeriële conferentie, de nieuwe minister van Financiën, Vincent Van Peteghem, daar zeker oren naar zal hebben. Daarenboven is het crowdfundingplatform nu ook erkend als sociaal-culturele werkorganisatie. Ook daar kunnen we dus alvast mee gaan samenwerken.

Tot slot wil ik nog even terugkomen op Het Atelier. Wij betreuren die stopzetting ook. We hebben van de deelnemers vernomen dat ze heel tevreden waren over de werking. Plant u daarrond nog een nieuw traject in de toekomst?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik weet niet of wij als overheid op de een of andere manier bedrijfssponsoring moeten opwekken. Wat ik wel zie – en dan zit je opnieuw in het vormingstraject – is dat mensen in de cultuursector op een andere

manier naar het sponsordossier kijken dan de mensen uit het bedrijfsleven. Dat is ook logisch. Ik denk dat de cultuursector meer door de ogen van het bedrijfsleven moet kijken om een sponsordossier bij de bedrijven aan te kaarten. 'Het zal wel zijn, dat dat een heel goed cultuurproject is, maar what's in it for me?', vanuit de sponsor bekeken. We moeten daar in de vorming iets aan doen: hoe breng je nu sponsordossiers bij bedrijven aan?

Mijnheer Van de Wauwer, dat kan inderdaad op alle niveaus gaan. Lokale verenigingen stappen dan naar een lokaal bankkantoor voor het een of het ander. Dat is dezelfde problematiek. Daar moeten we zeker iets aan doen.

Aan de stopzetting van Het Atelier moet er een opvolging gegeven worden, dat is ook mijn overtuiging. Dat heb ik ook aan mijn administratie gevraagd. Die bevraging is nog bezig. Eerstdaags krijg ik daar de conclusies van. Dan kan ik zeggen hoe we het traject voortzetten. We gaan zeker een alternatief uitwerken. Ik heb in mijn antwoord een paar keer gezegd dat er daar- en daarbij wat vorming moet worden gegeven. Dan moet je zulke trajecten hebben.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): We voelen allemaal aan dat hier nog wat meer in zit, dat het nog mogelijk is om dat wat meer te onderzoeken en uit te diepen hoe we dat mecenaat nog wat vorm kunnen geven. Iedereen voelt daar wel wat voor. Je voelt dat daar een grond voor is bij de bedrijven en bij de organisaties. Het eerste wat moet gebeuren, is het overleg binnen de IMC. We zullen dat blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de crisissituatie bij Boek.be en de toekomst van de Boekenbeurs – 3479 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, de situatie bij Boek.be heeft wat weg van een boek van Gabriel García Márquez, 'Kroniek van een aangekondigde dood', omdat de organisatie al enige tijd in moeilijke papieren zit. Dat werd voor het eerst echt duidelijk toen begin mei Boek.be zich, als gevolg van de coronacrisis, genoodzaakt zag om ontslagen aan te kondigen. Halverwege mei 2020 kwam dan als extra klap het bericht dat Boek.be de jaarlijkse Boekenbeurs in Antwerpen moest annuleren. Deze beslissing had opnieuw een grote impact op de sector maar ontegensprekelijk ook op Boek.be zelf, als organisator van dit evenement. Blijkbaar was dit het begin van het mogelijke einde, want intussen kende de ondernemingsrechtbank Boek.be bescherming toe tegen de schuldeisers.

De crisissituatie heeft niet alleen gevolgen voor de organisatie an sich, maar natuurlijk ook voor de Boekenbeurs, die traditiegetrouw in de herfstvakantie in het teken staat van het grote cultuurfest dat de Boekenbeurs met om en bij de 120.000 bezoekers op jaarbasis nog steeds voor veel Vlamingen is.

Boek.be, als organisator van de Boekenbeurs, zag zijn inkomsten, mede als gevolg van de coronacrisis, sinds april volledig wegvallen. Een kostenreductieoperatie en technische werkloosheid voor de meeste personeelsleden hebben nauwelijks beterschap kunnen brengen. Daarom zal in de komende weken gepraat moeten worden met de schuldeisers over een herstructureringsplan.

Minister-president, kunt u mij, gelet op het belang van de Boekenbeurs, laten weten of en op welke manier er de laatste tijd contacten zijn geweest tussen uw administratie en Boek.be? Zo ja, wat was het resultaat van deze contacten?

De crisissituatie bij Boek.be is niet alleen aan de coronacrisis te wijten. De organisatie sleurt toch al enige tijd een aanzienlijk verlies mee. Volgens de meest recente jaarrekening, die van 2018, was er dat jaar een verlies van bijna 56.000 euro. Gecumuleerd met de voorgaande jaren is er een put van meer dan een half miljoen euro.

De vraag is natuurlijk of die verliezen alleen op conto te schrijven zijn van de dalende bezoekerscijfers van de Boekenbeurs. De organisatie heeft inmiddels aangekondigd dat ze na eventuele herstructurering verder wil als 'dienstverlener en competentiecentrum voor de sector'. Hoe groot schat u de kans op overleven van Boek.be in? Ziet u nog een taak weggelegd voor die organisatie?

Door de coronacrisis kan de Boekenbeurs dit jaar uiteraard niet plaatsvinden in fysieke vorm. Om dat gemis te compenseren of te verzachten, hebben Boek.be en de VRT de handen in elkaar geslagen om een alternatief uit te werken voor dit – in mijn ogen toch – onvervangbare evenement. Van 1 tot en met 11 november zou er een boekenmarathon plaatsvinden die niet alleen via de livestream van VRT NU maar ook door een aangepaste programmatie van de radio- en televisiezenders van de VRT het boek weer prominent centraal zou moeten stellen. Die boekenmarathon zou vooral bestaan uit interviews afgenomen door Tom De Cock. Volgens mijn informatie gaat dit nog steeds door. Kunt u dat bevestigen?

Heeft de Boekenbeurs volgens u überhaupt nog een plaats in het meerjarenplan 2021-2025 van Literatuur Vlaanderen of de plannen van uw Vlaamse administratie?

Heeft de Boekenbeurs tot op heden rechtstreekse substantiële of structurele ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid ontvangen? Bent u bereid om ter zake een initiatief te nemen of zult u middelen vrijmaken om dit boekenfeest nog te redden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Janssens, ik zal uw eerste drie vragen gebundeld beantwoorden.

Vanzelfsprekend volg ik met aandacht de situatie bij Boek.be, des te meer omdat de Boekenbeurs inderdaad een erg belangrijke stimulans is voor de letterensector. Toch wil ik ook hier duidelijk aangeven dat het oplossen van de crisis bij Boek.be intern binnen de organisatie zal moeten gebeuren. Boek.be is als vakvereniging van enerzijds de Vlaamse uitgevers – de Groep Algemene Uitgevers (GAU) en de Groep Educatieve en Wetenschappelijke Uitgevers (GEWU) – en anderzijds de boekhandelaars – de Vereniging Vlaamse Boekverkopers (VVB) – immers een privé-initiatief. Het is, denk ik, niet aan de overheid om zich te bemoeien met het interne beleid of de interne keuzes van deze organisatie. De organisatie kan natuurlijk wel gebruikmaken van de bestaande coronaondersteuningsmaatregelen, wat ze via het systeem van technische werkloosheid ook heeft gedaan.

Los daarvan hoop ik natuurlijk oprecht – want ik ben ook een trouwe Boekenbeurs-bezoeker – dat Boek.be een oplossing zal vinden voor de huidige problemen waarvoor een rol als dienstverlener en competentiecentrum voor de brede boekensector ook in de toekomst kan worden gegarandeerd. Het is echter aan de vakverenigingen van uitgevers en boekhandelaars zelf om uit te maken of, en zo ja in welke vorm, deze rol verder kan worden opgenomen door Boek.be.

Wat het alternatief voor de Boekenbeurs betreft, de boekenmarathon: voor zover mij bekend komen de plannen voor de boekenmarathon, zoals u ze in uw vraag vermeldt, niet in het gedrang. Dat is mijn laatste informatie. In deze tijden is een

kleine maand natuurlijk nog ver weg – je weet nooit wat er kan gebeuren. Op dit moment is het zo zeker als mogelijk dat dit doorgaat.

Heeft de Boekenbeurs nog een plaats in het meerjarenplan of de plannen van de administratie? Zoals ik al aangegeven heb, is de Boekenbeurs een privé-initiatief: de Boekenbeurs is eigendom van en wordt georganiseerd door Boek.be. Literatuur Vlaanderen is zijdelings betrokken bij de Boekenbeurs, met name wat het scholenprogramma betreft. Dit programma speelt in op de leesbevorderende opdracht van Literatuur Vlaanderen.

Literatuur Vlaanderen voert met andere woorden vanuit haar marktaanvullende en -corrigerende rol een flankerend beleid om het boekenvak te versterken en is als dusdanig ook betrokken in het ruimere geheel.

Het is echter niet aan Literatuur Vlaanderen, noch aan de Vlaamse administratie, denk ik, om een ab initio commercieel geïnspireerde beurs over te nemen. De Boekenbeurs is een initiatief van de profitspelers in het boekenvak. Het is dan ook aan hen om te oordelen of en wanneer er opnieuw ruimte is voor een dergelijk initiatief in hun werking.

De Boekenbeurs aan zich ontvangt geen rechtstreekse steun, maar vanzelfsprekend onderken ik wel het belang ervan voor de letterensector. Door de coronacrisis werd – terecht, gegeven de omstandigheden – besloten om de Boekenbeurs dit jaar niet te laten doorgaan en om een alternatieve aanpak voor de promotie van het boek te lanceren in dezelfde periode.

Daarnaast zal ik, met name via het BoekenOverleg en Literatuur Vlaanderen, dit dossier blijven opvolgen. Ik ben ook steeds bereid te luisteren naar eventuele vragen of voorstellen vanuit de sector hierover. Ik beschouw dit als een initiatief van de privésector, een heel belangrijk initiatief – gelukkig neemt de privésector ook heel veel belangrijke initiatieven. Ik draag dat een welwillend hart toe, maar ik beschouw het wel als een initiatief van de privésector.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, ik ben het uiteraard met u eens dat Boek.be de crisis in de eerste plaats intern moet oplossen en dat de sector in dat boekenaspect zichzelf moet organiseren. Dat spreekt vanzelf.

Ik ben ook blij te horen dat de Boekenwarmathon nog steeds zal plaatsvinden. De extra aandacht die in die periode naar het boek gaat en ook een goede impuls geeft aan de boekenverkoop in die periode en in het hele najaar, kan zo toch nog centraal blijven staan.

Natuurlijk heeft corona ook een impact gehad op de hele sector, op de boekhandels, de distributeurs, de uitgevers en uiteraard ook op de auteurs zelf, en dan vooral op de omzetcijfers. Tegelijk zit de onlineverkoop van boeken in de lift, maar tot mijn grote spijt gaan Bol.com en Amazon met een grote hap van de inkomsten lopen. Ik roep dan ook op om ook online, wanneer men niet fysiek naar de boekhandel wenst te gaan, vooral lokaal te kopen bij de eigen boekhandel of bij de onlineverkoopssystemen die daarvoor in Vlaanderen ter beschikking zijn.

Minister-president, als u zegt dat de organisatie van de Boekenbeurs tot de privésector behoort, wat uiteraard ook klopt, mag ik daaruit dan concluderen dat u niet van plan bent om dat vanuit de overheid financiële ondersteuning te geven? Is het een mogelijk alternatief om dan wel logistieke of infrastructurele ondersteuning te bieden zodat volgend jaar en de jaren nadien opnieuw een boekenbeurs kan plaatsvinden?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Het voordeel van de Boekenbeurs is de grote aandacht voor de auteurs, en dat heeft uiteraard een enorme invloed op de verkoop van boeken. Ik deel de vrees dat we de potentieel geïnteresseerden nu naar Bol.com sturen. Ik wil ook wijzen op de lokale boekhandelaars.

Mijnheer Janssens, ook grote spelers zoals Standaard Boekhandel komen in de problemen. Als zo'n speler verdwijnt, zullen heel veel gemeenten zelfs geen boekhandelaar meer hebben. In de steden zijn er nog wel kleine boekhandelaars, maar het is toch belangrijk dat iedereen gemakkelijk boeken vindt.

Ik wil hier ook mijn appreciatie uitspreken voor de vele inspanningen die de VRT doet, onder andere via livestreaming bij VRT NU, extra aandacht bij Friedl Lesage en bij Ruth Joos en de verschillende vliegende reporters. We mogen hier dan ook benadrukken dat de VRT als openbare omroep haar rol volop opneemt en een grote ondersteuning kan bieden aan de Boekenbeurs en Boek.be. Laten we hopen dat veel mensen boeken aankopen via de andere boekhandels en niet via Bol.com.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is belangrijk dat we het boek, het boekenvak en de boekhandels onder de aandacht blijven brengen. Toen er nog geen sprake was van corona, had de Boekenbeurs het ook al moeilijk. Het aantal bezoekers daalde. Toen gingen ook al stemmen op om dat toch eens te herdenken. Moet dat niet op een andere manier gebeuren? Dat leefde toen al, zowel in deze commissie als bij Boek.be en andere spelers.

Het is natuurlijk geen fijne periode, maar als ik zie wat de VRT nu doet – ze gaan ook interviewen, ze gaan ook live vanuit boekhandels, vanuit de natuur zelfs, lees ik, met een aantal bekende auteurs, maar ook bekende Vlamingen, zelfs uit series en dergelijke – lijkt het mij wel de goede weg op te gaan. Langs de andere kant kun je zeggen dat Vlaanderen investeert via de openbare omroep, die eigenlijk volledig de kaart trekt van het boek. Dat is natuurlijk ook een omroep die gefinancierd wordt met publieke middelen.

Het blijft dus zoeken en tasten. Zelfs mocht er nu geen corona zijn, denk ik nog dat je voor de Boekenbeurs aan sich een nieuw concept moest gaan uitdenken. Het aantal bezoekers daalde immers. Er was ook kritiek van een aantal mensen: 'waarom moet ik inkom betalen voor een beurs waar ik dan ook nog eens boeken kan kopen?' Dat is een hele discussie geweest. Ik denk dat we daarin moeten voortgaan. De aandacht voor het boek staat sowieso ook in de teksten van de Vlaamse Regering. Ik denk dat we daar gaan aanvullen en dat we er wel gaan komen, maar het zal inderdaad anders zijn. Het zal via een grotere aanpak zijn, ook met de openbare omroep. Wat er nu gebeurt, zal de nodige weerklank krijgen. Men zal in de toekomst toch in die richting moeten voortgaan, waarschijnlijk met een fysiek gebeuren, met daarnaast een hele omkadering.

Maar zoals de minister zegt, blijft het natuurlijk een privéspeler. Het is niet aan ons om te zeggen wat privéspelers moeten doen, zij kunnen dat intern ook beslissen. Wat wij kunnen doen, zoals u terecht aanhaalt, is een randvoorwaarde creëren via de kanalen die wij dan hebben.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank u voor uw vraag, collega Janssens, het is een belangrijke vraag. De promotie van het boek is ongelooflijk belangrijk omdat dat een instrument is voor leesbevordering en de promotie van onze Nederlandse taal. Dat de Boekenbeurs nu niet doorgaat, is natuurlijk een harde dobber voor de

boekensector: vorig jaar hebben 125.000 mensen ze bezocht. En Boek.be heeft het al zo moeilijk.

Ik wil mijn appreciatie uitdrukken voor de VRT, dat zij toch haar rol ook opneemt om daar iets aan te doen: driehonderd interviews door Tom De Cock met Nicci French, Ilja Leonard Pfeijffer, tot Marc de Bel: het lijstje is indrukwekkend. Dat zal een manier zijn om de boekverkoop te stimuleren.

Maar ik wil mij ook aansluiten bij wat de collega zei. Ik zou u toch willen vragen of u niet kunt zoeken naar een manier waarop we ervoor kunnen zorgen dat de gederfde inkomsten niet naar Bol.com en Amazon gaan, maar naar de lokale boekhandels: dat zijn de kruideniers van de cultuur, samen met de onafhankelijke kleine bioscopen. In het verleden zijn daar al manieren geweest van promotie voeren, bijvoorbeeld een kast met Nederlandstalige boeken. Er zijn manieren, denk ik, om ervoor te zorgen dat Vlamingen de reflex maken om hun bestellingen te doen bij de lokale boekhandel, of het nu online is of fysiek.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bedankt voor jullie commentaren en bijkomende vragen.

Mijnheer Janssens, met uw vraag over financiële ondersteuning zit ik eigenlijk een beetje verveeld. Als ik hier nu ga zeggen 'ja, ja, ja, we gaan financieel ondersteunen', zal de druk voor de privéorganisatie minder groot zijn om zelf orde op zaken te stellen. Zoals een aantal collega's hier gezegd hebben: je kunt het niet alleen aan corona wijten, de problemen waarin de organisatie zit. Daar zijn we het allemaal over eens, denk ik. Als ik nu zeg dat we de overheidsschuif opentrekken en dat ze maar moeten laten weten hoeveel het moet kosten, denk ik dat de druk heel laag is om zelf orde op zaken te stellen. Langs de andere kant zie ik ook wel welke belangrijke rol Boek.be en de Boekenbeurs in het boekenlandschap spelen. Als dat morgen zou wegvallen, hebben we allemaal samen ook een probleem. Laat mij niet verder gaan dan dit te zeggen: de goede verstaander heeft niet meer woorden nodig. Maar ik wil toch in eerste instantie de verantwoordelijkheid binnen Boek.be leggen om orde op zaken te stellen. Zoals een aantal collega's al gezegd hebben: de VRT doet inspanningen, met Literatuur Vlaanderen zijn we ook aanwezig voor scholenprojecten en zo. Het is niet zo dat we er totaal niet bij aanwezig zijn.

Wat betreft de oproep om lokaal te kopen: ik zal eens kijken met de VRT over dat facet in die periode dat we het boek promoten, hoe dat ook prominent aanwezig kan zijn omdat er dan veel gehoor naar zal zijn. We leven in een vrijemarkteconomie. Je kunt mensen niet verbieden om via Bol.com te kopen. Je kunt wel zeggen wat de gevolgen zijn van via Bol.com en niet via de lokale spelers te spelen. Ik zal contact opnemen met de VRT dat het op een of andere manier ook prominent aanwezig zal zijn tijdens die week.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw onuitgesproken impliciete engagement om toch nog een inspanning te overwegen om in de komende jaren een boekenbeurs te faciliteren.

Ik ben ook heel tevreden met de brede steun van alle collega's om de boekhandel te ondersteunen, ook in de online verkoop. Ik deel uw oproep om daar de VRT bij in te schakelen. Ik denk trouwens dat we daar allemaal via onze eigen kanalen ook een bijdrage toe kunnen leveren en ook via de online en andere kanalen die de Vlaamse overheid daarvoor ter beschikking heeft en uzelf als minister van Cultuur. Ik denk dat we daarvoor niet alleen naar de VRT moeten kijken, maar ook naar uw

eigen kanalen, minister-president, die van uw collega-ministers, van de regering, van de administratie en die van onszelf als parlements lid en politieke partijen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de leenvergoeding voor het lenen van e-boeken – 3490 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het nieuwe e-boekenplatform cloudLibrary – 3517 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, vorige maand kondigde u samen met Cultuurconnect aan dat er een nieuwe e-boekendienst in de Vlaamse bibliotheken gekomen is. Dat heet cloudLibrary. Daarmee hoeft u niet meer naar de bibliotheek te gaan. Het is een e-boekenplatform waarmee u boeken op vakantie of van thuis uit kunt ontlend zonder dat u naar de bibliotheek hoeft te gaan via een gebruiksvriendelijke app; meer coronaproof kan het al bijna niet. 165 bibliotheken stellen een catalogus van 4.500 e-books beschikbaar. U wees er toen ook op dat het een verrijking kan zijn voor veel mensen, dat het de leescultuur in Vlaanderen gaat versterken enzovoort.

Via het e-boekenplatform kun u twee e-boeken uitlenen, twee e-boeken reserveren en elk e-boek maximaal zes weken houden. Na de uitleentijd verdwijnt een titel vanzelf van de toelst en daarmee zijn boetes verleden tijd. Leners kunnen de e-boeken heel eenvoudig en coronaproof uitlenen via het e-boekenplatform cloudLibrary op tablet, smartphone, computer en de meest courante e-readers. Een surfend en googelend publiek vindt online makkelijk informatie over de e-boekendienst van de bib op www.bibliotheek.be/e-boeken en op de lokale bibliotheekwebsites.

Allemaal tevreden reacties, maar dan was er toch in de Standaard van 21 september Matthijs de Ridder, de voorzitter van de Vlaamse Auteursvereniging, die een bijzonder kritisch stuk had gemaakt met heel wat vragen, met name welke vergoeding de auteurs zullen ontvangen voor het uitlenen van hun boeken, maar vooral over het contract dat Cultuurconnect daarvoor heeft afgesloten met Standaard Boekhandel. Ik heb een heel citaat van hem, maar in feite komt het erop neer dat hij zegt dat de overheid er niet echt geld in heeft gestoken zoals in Nederland. Dus hebben de uitgeverij dan maar één voor één een contract gesloten met Standaard Boekhandel, ieder met eigen voorwaarden, geen spoor van een gedeeld, laat staan een ideel belang.

Ik heb over de leenvergoeding trouwens een vraag om uitleg gesteld in het begin van dit jaar, in februari, omdat de auteurs al lang vragende partij waren om de leenvergoeding voor de gewone papieren boeken op te trekken tot het Europese gemiddelde, dat drie tot vier keer hoger ligt. U hebt toen gezegd dat u dat naar aanleiding van de invoering van het eengemaakte bibliotheekstelsel zou bekijken hoe men efficiënter alle noodzakelijke gegevens voor het berekenen van de leenvergoeding zou kunnen verzamelen, bijvoorbeeld door de centrale aanlevering vanuit het eengemaakte bibliotheekstelsel.

U hebt toen ook, in antwoord op die vraag om uitleg, al gezegd dat een en ander in de maak was rond dat e-boekenplatform. U hebt toen geconcludeerd dat er voor het uitlenen van e-boeken een aparte licentie zou worden voorzien, volgens een onderhandeld prijsmodel. U zei toen: "Met andere woorden, de onderhandelingen met de uitgevers hebben geleid tot een licentiemodel buiten het leenrecht en buiten de gereguleerde boekenprijs om."

U kondigde dus in januari al aan dat er verder overleg nodig was over de mogelijkheden van het eengemaakte bibliotheeksysteem voor een efficiënte en gecentraliseerde data-uitwisseling, onder andere met het oog op de berekening van een correcte leenvergoeding voor papieren boeken. Wat is het resultaat van dat overleg tussen Cultuurconnect, het Boekenoverleg en de Vlaamse Auteursvereniging?

U hebt ook aangekondigd dat u in overleg zou gaan met toenmalig federaal minister van Werk, Economie en Consumenten Nathalie Muylle over de mogelijkheden om de bedragen voor de leenvergoeding op te trekken. Dat moet dan in een KB gebeuren. Wat is het resultaat van dat overleg geweest? Werd er reeds een benchmark georganiseerd over de gehanteerde bedragen in bijvoorbeeld de buurlanden?

Kunt u een gedetailleerde toelichting geven bij het contract dat Cultuurconnect heeft afgesloten met Standaard Boekhandel, onder andere wat de leenvergoeding voor de auteurs betreft?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister-president, we hadden het daarnet over het belang van het boek, de uitgeverij en het belang van de lokale boekhandel. Maar alles begint natuurlijk bij de auteur. Zonder auteur hebben wij geen leesplezier. Dat is de oproep die wij vandaag doen: kijk vooral naar de auteur.

Op 17 september heeft Cultuurconnect een nieuwe e-boekendienst gelanceerd, cloudLibrary. Dat is een app die het publiek toelaat om e-boeken te lenen op tablet of smartphone. Zo vullen nu 165 bibliotheken hun fysieke collectie aan met een digitaal abonnement. Je kunt een aantal boeken uitlenen. En u was blijkbaar de eerste in Vlaanderen die een boek heeft gedownload, een boek van Rudi Vranckx.

In een opiniestuk legde Matthijs de Ridder van de Vlaamse Auteursvereniging een aantal pijnpunten bloot. Hij stelt zich kritisch op tegenover het systeem van uitleendienst. De vraag is vooral: wat verdienen de auteurs eraan?

Kunt u toelichten hoe het nieuwe e-boekenplatform tot stand is gekomen? Hoe evalueert u het project? Weet u in welke mate de auteurs erbij betrokken zijn? Kunt u ons vertellen hoeveel een auteur, in dit geval Rudi Vranckx, verdient aan de uitleen van een boek via cloudLibrary? Bent u bereid om stappen te zetten om ervoor te zorgen dat auteurs in Vlaanderen een hogere leenvergoeding krijgen, zoals ook de vraag was van mevrouw Brouwers, niet alleen voor het platform, maar ook voor de fysieke boeken in de bibliotheek?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het nieuwe e-boekenplatform is tot stand gekomen via een Europese aanbestedingsprocedure. Dat kan ook niet anders, aangezien Cultuurconnect wegens zijn financiering door de Vlaamse overheid gebonden is aan de wet op de overheidsopdrachten. We moesten daar dus Europees voor gaan.

De aanbesteding verliep aan de hand van een concurrentiegericht dialoog. Die methode houdt in dat er aan verschillende marktpartijen wordt gevraagd om een oplossing te bieden voor een dienst die nog niet bestaat. In dit geval was de gevraagde

oplossing: ontwikkel een licentiemodel voor Nederlandstalige e-boeken waarmee de Nederlandstalige openbare bibliotheken e-boeken kunnen uitlenen in Vlaanderen en Brussel volgens het single-useprincipe. Dat laatste betekent dat e-boeken uitgeleend worden zoals een papieren boek: voor elke licentie die men aankoopt, kan maar één gebruiker gelijktijdig het boek uitlenen. Daarnaast werd ook gevraagd om een IT-oplossing aan te bieden om alles technisch gerealiseerd te krijgen.

De keuze van Cultuurconnect om zich te baseren op het single-useprincipe had als doel te komen tot licenties die een aankoop van e-boeken mogelijk maken en een vergoeding per ontlending regelen via het leenrecht. Als je dat gewoon in de markt laat en je kunt dat 97 keer tegelijkertijd ontlenden, heb je daar geen zicht meer op. Je kunt als bibliotheek meerdere licenties van een boek aankopen, maar één licentie kan tegelijkertijd maar bij één persoon in de markt terecht komen.

Zoals reeds gesteld in mijn antwoord op vraag om uitleg 1369 van mevrouw Brouwers van 6 februari van dit jaar, heeft Cultuurconnect dit principe moeten loslaten. De uitgevers gingen hiermee niet akkoord, maar kwamen na onderhandelingen tot een licentiemodel, gebaseerd op het aantal uitleningen. Die beperking – het kan maar één keer – was de insteek, maar de uitgevers waren het daar niet mee eens.

Tijdens een concurrentiegericht dialogo voert de aanbestedende overheid, op voet van gelijkheid en op basis van een beschrijvend document waarin de essentiële lijnen van de opdracht en de gunningscriteria reeds vastliggen, vertrouwelijke gesprekken met elke geselecteerde aanbieder. Op basis van deze vertrouwelijke gesprekken concludeert de aanbestedende overheid wat het resultaat is van de dialoog en maakt ze op basis daarvan een bestek op waar vervolgens de betrokken marktpartijen hun offerte op kunnen indienen. Het bijzondere aan deze dialoog was dat alle kandidaat-leveranciers tijdens de dialoog gesprekken moesten voeren met dezelfde partijen, met name de Nederlandse en Vlaamse uitgevers. Dat maakte het vertrouwelijke karakter van deze gesprekken natuurlijk extra belangrijk.

Onder meer op basis van juridisch advies heeft Cultuurconnect zich dan ook bijzonder terughoudend opgesteld ten aanzien van uitgevers en auteurs, zodat er naast de vertrouwelijke onderhandelingen geen parallel onderhandelingscircuit ontstond.

Op basis van deze procedure is in december 2019 uiteindelijk gekozen voor Standaard Boekhandel, die in onderaanneming een beroep doet op de firma bibliotheca, die met haar software cloudLibrary het e-boekenplatform realiseert.

Zoals u zelf zegt, is het platform pas op 17 september gelanceerd. Een echte evaluatie kunnen we pas maken na een aantal maanden. Maar we kunnen wel al het volgende zeggen. Er zijn op dit moment al 165 bibliotheken ingestapt, dus meer dan de helft van het aantal Nederlandstalige openbare bibliotheken in Vlaanderen en Brussel. Er zijn ook heel wat uitgevers mee ingestapt. In totaal is er een aanbod gecreëerd van om en bij de 15.000 Nederlandstalige titels. Uit dit aanbod kiest Cultuurconnect in samenwerking met de bibliotheken circa 4800 titels, waarvoor ze een of meerdere licenties om uit te lenen aankoopt. Dit vormt de startcollectie, die geleidelijk aan ook verder uitgebreid zal worden.

In september – na 17 september dus – waren er op 14 dagen tijd 9000 gebruikers en 13.000 uitleningen. Bibliotheken rapporteren dat veel lezers enthousiast zijn dat dit platform er eindelijk is, en ook dat mensen zich lid maken van de bibliotheek, specifiek om dit platform te kunnen gebruiken.

Op dit moment is er dus alle hoop dat dit platform een belangrijke rol kan spelen in de werking van de openbare bibliotheken om meer mensen te laten proeven van digitaal lezen.

Zoals uit de schets van de totstandkoming blijkt, waren de auteurs of hun vertegenwoordigers niet rechtstreeks betrokken bij de ontwikkeling van het platform – en dit om twee redenen. Enerzijds was Cultuurconnect van mening dat ze zich tijdens de concurrentiegerichte dialoog terughoudend diende op te stellen in haar contacten met auteurs en uitgevers, om de procedure niet in gevaar te brengen. Anderzijds is door de vertegenwoordigers van de uitgevers zowel aan Cultuurconnect als aan de onderhandelende kandidaat-leveranciers duidelijk gemaakt dat de uitgevers zelf wilden instaan voor de gesprekken met de auteurs hierover.

Ook al gaf Cultuurconnect tijdens de aanpak van de aanbestedingsprocedure de nodige verduidelijking aan vertegenwoordigers van de auteurs, en ook al hield Cultuurconnect zich tegelijkertijd aan de noodzakelijke terughoudendheid, die nodig was om de aanbestedingsprocedure integer te kunnen laten verlopen, toch ben ik van mening dat de auteurs beter van in het begin op een transparantere manier betrokken waren geweest. Gevoeligheden hadden dan waarschijnlijk onmiddellijk gedetecteerd kunnen worden. Ik heb bij Cultuurconnect aangedrongen om hier nu werk van te maken. Het ware beter geweest indien dit in het aanlooptraject was meegenomen.

Het resultaat van de concurrentiegerichte dialoog is een licentiemodel waarbij de karakteristieken van de licentie al zijn toegelicht in mijn antwoord op de vraag om uitleg van mevrouw Brouwers die we in februari hier behandelden.

Het gaat dus over specifieke licenties volgens een onderhandeld prijsmodel. Die onderhandelingen gebeuren tussen Standaard Boekhandel en elke uitgever apart. Cultuurconnect heeft geen inzage in deze overeenkomsten.

De vergoeding van de auteurs voor elke licentie is dan weer voorwerp van onderhandelingen tussen de auteur en zijn uitgever. Noch Standaard Boekhandel, noch Cultuurconnect hebben inzage in de regeling tussen uitgever en auteur.

Ik kan wel melden dat ik nog voor de lancering van het e-boekenplatform de vertegenwoordigers van auteurs en uitgevers, samen met Cultuurconnect, rond de tafel heb gebracht op mijn kabinet. De doelstelling was om de vertegenwoordigers van de auteurs en de uitgevers meer inzicht te geven in het project en de gevolgde procedure en antwoorden te bieden op de vragen van de diverse partijen. Omdat de vergoeding van de auteurs voorwerp uitmaakt van de individuele contracten die ze met de uitgevers sluiten, kon ook op dat moment geen pasklaar antwoord gegeven worden. Om toch enigszins tegemoet te komen aan de vraag van de Auteursvereniging werd de afspraak gemaakt dat Cultuurconnect aan Standaard Boekhandel de vraag zou stellen om een prijsvork te geven van de kost van de licenties. Op het BoekenOverleg van afgelopen dinsdag kwam dit dossier ter sprake, waarbij de uitgevers aangeven dat ze niet akkoord gaan om deze informatie te delen met de auteurs. Tegenstrijdige belangen spelen en bemoeilijken dit dossier. Als minister ben ik ook niet bevoegd om deze transparantie af te dwingen, dat is een contractuele situatie. Dat maakt voorwerp uit van de vrijemarkteconomie, denk ik.

Mevrouw Brouwers, dan uw vraag over verder overleg over de mogelijkheden van het eengemaakt bibliotheeksysteem en naar het resultaat van dat overleg. In zijn communicatie aan de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) heeft Cultuurconnect steeds gesteld dat de rapportering over dergelijke cijfers pas een volledig beeld kan geven vanaf 2023, op het moment dat de migratie naar het eengemaakte bibliotheeksysteem volledig is afgerond. Dit systeem is intussen aan de vijfde van zeven migratiegolven toe. De Nederlandstalige Brusselse openbare bibliotheken sloten eind september aan, wat het totaal op 165 gemeenten brengt. De vijfde en zesde migratiegolf zijn gepland voor 2021 en de zevende voor 2022, zodanig dat we dan in 2023 dat systeem kunnen evalueren.

Zowel mevrouw Brouwers als mevrouw Segers vroegen om de uitleenvergoeding voor een boek te verhogen en welke contacten er al geweest zijn met het federale. U wijst er al op: de leenvergoeding is federale materie. De Vlaamse Regering kan de leenvergoeding dan ook niet zelf verhogen. Vlaanderen staat hier enkel in voor de centrale berekening en de betaling van de leenvergoeding voor de gemeenten.

Mijn kabinet nam inderdaad contact op met het kabinet van toenmalig minister Muylle. U weet dat de vorige Federale Regering eigenlijk een regering met volmachtenbevoegdheid was en dat ze alleen volmachtenbevoegdheid had over het bestrijden van de coronacrisis. Dat was dus geen gesprekspartner, laat het me zo zeggen. Maar ik zal dus de gesprekken nu opnieuw aanknopen met de nieuwe federale minister, namelijk minister Dermagne.

Wat de organisatie van een benchmark over de gehanteerde bedragen in de buurlanden betreft, verwijs ik ook weer naar mijn antwoord van 20 februari, waaruit bleek dat een eenduidige en zinvolle vergelijking tussen Europese landen bemoeilijkt wordt door de heel grote verschillen die er zijn.

Ziedaar mijn antwoord op een thema dat zeker nog niet afgesloten is, waar we de volgende maanden en jaren nog zoet mee zullen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik begrijp dat het met een federaal kabinet dat enkel voor coronamateries bevoegd was, misschien wat moeilijk was op dat moment, dat het niet veel zin had. We zullen die vraag dan binnenkort wel eens herhalen, of er dan met de nieuwe minister gesprekken tot stand zijn gekomen om daarrond te werken. Dat gaat dan vooral over de papieren boeken, natuurlijk.

Ik vind het toch wel een bizar verhaal. U zegt dat de vrije markt hier speelt. Standaard Boekhandel en de uitgevers willen die prijzen niet delen die daar worden gegeven. Maar uiteindelijk zijn onze lokale bibliotheken wel overheidsdiensten, en in het kader van het eengemaakt systeem hebben wij daar toch ook een bevoegdheid. Ik vind het allemaal toch weinig transparant, vooral voor de auteurs. Er wordt hier wel gezegd dat zij individuele contracten met de uitgevers hebben, dat klopt, maar de meeste boeken waren tot nu toe op papier uitgegeven, ook wel als e-boek, maar nog niet met het nieuwe systeem van de cloudLibrary – dat bestond nog niet. Moeten die auteurs dat dan allemaal heronderhandelen met hun uitgevers om toch voldoende middelen te krijgen uit het uitlenen via e-boeksystemen, e-boekplatformen? Ik vind dat toch een rare manier van werken. Eerlijk gezegd vind ik dat Cultuurconnect hier te weinig draagvlak gezocht heeft bij de auteurs tijdens die onderhandelingen. Dat is zelfs geen vraag naar u, u hebt dat ook zelf gezegd, dat het daar wat beter kon. U hebt, geloof ik, gezegd dat we beter wat transparanter betrokken geweest waren via Cultuurconnect. Ze hebben hier toch wel een steek laten vallen.

Ik heb dat gelezen van Matthijs de Ridder en ik dacht ook wel dat het toch niet is zoals we gewoon zijn om te werken in Vlaanderen. Ik snap wel dat private ondernemingen, zoals boekhandels en uitgevers, zich een stukje beroepen op commerciële contracten en dat dat geheim is, maar zelfs geen vork willen geven? Ik heb daar mijn bedenkingen bij en ik vraag me af of we in de toekomst toch niet moeten bekijken hoe het hele e-boekenplatform en de uitlening op die manier via bibliotheken evolueert, welke impact dat zal hebben op zowel het kopen van boeken als het uitlenen van papieren boeken.

Ik vind het op zich goed dat het een succes is. U hebt gezegd dat er al 13.000 aangesloten uitleners zijn. Dat is enorm, op twee weken tijd. Dat is ongelooflijk. Dus het gaat zeer snel. We zullen de effecten voor een stuk moeten monitoren naar de rest van het boekwezen, als dat tenminste een Nederlands woord is. Ik

heb niet echt bijkomende vragen, maar ik vind dat Cultuurconnect, dat toch door ons wordt betaald en gesubsidieerd, hier wel wat steken heeft laten vallen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Het is heel goed dat alles erop wijst dat die cloudLibrary duidelijk een succes wordt en dat het ook een positief effect heeft voor de bibliotheken. Als mensen zich gaan aansluiten bij de bibliotheek, is dat een goede zaak voor die bibliotheek. Dan wordt het des te schrijnender als de auteurs hier in de kou zouden blijven staan.

U hebt gedetailleerd uitgelegd hoe het tot stand is gekomen. Uiteraard moeten er daar vertrouwelijke gesprekken gevoerd worden, maar ik kan, zoals u het ook aangeeft, niet begrijpen dat Cultuurconnect niet voorafgaand in dialoog is geweest met de auteurs. Er is een auteursvereniging. In uw antwoord gaf u ook wel aan dat er op een gegeven moment toch een gesprek met de vertegenwoordiging van de auteurs is geweest. Wie waren dat dan en wanneer in het proces is dat gebeurd?

Het geheel is ongelooflijk ondoorzichtig. Er is geen zicht op het contract tussen Standaard Boekhandel en de uitgevers. Er is geen zicht op het contract tussen uitgeverijen en auteurs. Er is ook geen duidelijkheid of de bibliotheken een leenvergoeding betalen. Matthijs de Ridder liet uitschijnen dat ze dat wel doen, hoewel ze dat voor fysieke boeken niet doen. Het lijkt me dan logisch dat dat hetzelfde bedrag zou zijn, het liefst op te trekken. Ik dank u dat u het gesprek wilt aangaan met de federale collega om te kijken wat er daar kan gebeuren.

Zoals collega Brouwers ook aangaf: die contracten van alle boeken die nu aangeboden zijn, die uitgeefcontracten waren er al voordat deze dienst er was. Volgens mij is er in die contracten daarvoor niets voorzien. De kans is dus gewoon heel groot dat auteurs niets krijgen. Dat kan niet zijn. Zoals ik daarnet zei: alles begint bij de auteur, die ons leesgoesting geeft, en dat is unfair.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Een dankjewel voor de collega's voor de terechte vragen. De opmerkingen zijn ook terecht. Ik denk inderdaad dat Cultuurconnect transparanter moet werken naar de sector. Zoals de collega's ook aangeven, zullen ze het anders moeten aanpakken. Ik heb ook het gevoel dat er te weinig vertrouwen is tussen de twee kanten. Als Cultuurconnect aan de ene kant inspanningen zou leveren om transparanter te zijn, moet het ook in de andere richting werken: auteurs moeten daarop ook ingaan. Het is een beetje afwachten.

Het is een bizar verhaal. Langs de ene kant boomt dat dus, godzijndank. Dat is fantastisch goed voor bibliotheken, goed voor de boekensector. Dat de auteurs daar niet of toch te weinig van kunnen genieten, is niet logisch. Er moet inderdaad een signaal komen voor Cultuurconnect dat het dat anders moet aanpakken, maar tegelijk hoop ik dan ook dat de andere kant kan aansluiten zodat er een oplossing kan worden uitgewerkt, dit tot ieders tevredenheid.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik kan alleen maar zeggen dat ik een week voor de lancering dat gesprek bij mij op het kabinet heb georganiseerd, omdat eigenlijk vrij laat vanuit de auteursvereniging signalen kwamen dat een en ander toch niet goed was. Volgende week maandag hebben we Cultuurconnect opnieuw op het kabinet uitgenodigd, om specifiek daarover te praten.

Ik denk dat we ook geen zicht hebben op het contract dat een auteur met de uitgever heeft over het fysieke boek. Dat hoeft ook niet.

Mevrouw Segers heeft 100 procent gelijk: alles start bij de auteur. De macht van de auteurs in deze discussie, zeker als zij verenigd zouden optreden, is dus ook niet te onderschatten. De uitgevers hebben morgen ook geen werk meer als de auteurs ermee ophouden. Het is dus zo'n typische onderhandeling waarbij partijen elkaar nodig hebben en tot iets moeten komen dat door partijen gedragen wordt.

We hebben Cultuurconnect uitgenodigd. Ze komen maandag langs om opnieuw over dit dossier te praten. Zoals ik al zei, had ik ook liever gehad dat Cultuurconnect op voorhand draagvlak bij de auteurs had gezocht. Dit zal de toekomst zijn, we moeten daar niet onnozel over doen. Dit heeft zoveel voordelen in zich. Maar de auteurs moeten daar natuurlijk hun rechtmatige deel van de koek in kunnen krijgen. We volgen het dus verder op.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, u zegt terecht dat dit de toekomst zal zijn. De digitalisering gaat ongelooflijk snel. Maar dat is een reden te meer om, zeker als ze dan buiten dat leenrechtstelsel van de papieren boeken vallen, daar iets aan te doen, zodat we toch zeker zijn dat zij iets krijgen. Want we weten het eigenlijk gewoon niet. We weten nu niets. Dat is toch wel een bekommernis, die ik nog eens herhaal.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, het is zeer goed dat u maandag Cultuurconnect ontvangt op uw kabinet. Ik zou u willen vragen – en u hoort de medestand vanuit het parlement – om aan Cultuurconnect volledige duidelijkheid te verschaffen over wat auteurs krijgen aan vergoeding, om die fair te maken en transparantie te verschaffen. Want dit kan niet. Dit is inderdaad de toekomst. We moeten de zaken fair en juist regelen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over een centrale Vlaamse databank voor erfgoedcollecties – 3505 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): De cultureelerfgoedsector staat ook op digitaal vlak voor grote uitdagingen. De organisaties hebben nood aan informatie en data om zich te positioneren binnen het cultureelerfgoedveld. Dataopslag en e-depots kunnen schaalvoordelen opleveren. De creatie van een datahub met metadata zorgt voor een overkoepelend zicht over collecties heen, wat noodzakelijk is voor de optimalisatie van de hele collectiewerking en het collectiebeheer.

In het regeerakkoord staan grote ambities wat betreft een beter management en zakelijk beleid voor cultureel erfgoed. Op collectieniveau is er vaak een onvolgende duidelijk beeld van de beheerde en de bestaande collecties. In tegenstelling tot archieven en bibliotheken zijn er minder initiatieven voor een centrale registratie. De provinciale databanken hebben daar, met Erfgoedplus en Erfgoed in Zicht, een aanzet toe gegeven. Het samenbrengen van die databanken op Vlaams niveau biedt de mogelijkheid om hier verdere stappen in te zetten. Een gecentraliseerd zicht op de collecties kan een belangrijk werkinstrument zijn om afstemming en samenwerking verder mogelijk te maken.

Minister-president, zijn er kansen om naar een centrale Vlaamse databank voor erfgoedcollecties te gaan? Wie zal die databank dan aansturen? Aan welke voorwaarden zullen organisaties moeten voldoen om data te kunnen delen, zodat het zelfs open data worden? Welke aanpak wordt er vooropgesteld om ervoor te zorgen dat het centraliseren van die Vlaamse databank voor erfgoedcollecties ook breed wordt gedragen door alle erfgoedspelers?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Coudyser, uit het opgeleverde onderzoek van Delaware over de mogelijke integratie van de voormalige provinciale erfgoeddatabanken in 2019 bleek dat één oplossing voor de diverse gebruikers van collectieregistratiesystemen, dus één Vlaamse databank, geen zaligmakende piste zou zijn.

Vanuit het veldonderzoek en na gesprekken met diverse stakeholders kon geconcludeerd worden dat de gebruikers van de databanken zeer divers zijn: van grote professionele collectiebeherende instellingen met erkenning op Vlaams niveau, tot kleine organisaties, soms zelfs privéorganisaties, met een interessante collectie, die echter niet op zoek zijn naar ondersteuning of tools voor collectiebeheer. Het gaat dan om kerkfabrieken, scholen, heemkringen, enzovoort.

'One size fits all' is hier dus niet de juiste benadering, al is het wel duidelijk dat er schaalvoordelen nagestreefd moeten worden op die vlakken waar het zinvol en efficiënt is. De piste van de doelgroepenbenadering wordt momenteel verder uitgewerkt in een vervolgonderzoek op de Delawarestudie, dat wordt uitgevoerd door de Vlaamse Kunstcollectie (VKC), meemoo en het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed (FARO), die hiervoor een samenwerkingsovereenkomst afsloten met het departement.

Doel van dit onderzoek is verder in te zoomen op de noden bij de diverse spelers, te peilen naar draagvlak voor op til zijnde veranderingen en te komen tot een voorstel van businessmodel voor de toekomstige oplossingen. Dit vooronderzoek gaat nu zijn laatste fase in, ik kijk alvast uit naar de resultaten ervan.

In een volgende fase is het de bedoeling om bestekken op te maken op basis van de gedetecteerde noden en het gekozen businessmodel, voor de ontwikkeling van nieuwe of aanpassingen van bestaande systemen, met als uitgangspunt een oplossing op maat van de gebruikers.

Over de verdere aansturing van het systeem zijn nog geen concrete afspraken gemaakt met spelers op het terrein, al wordt hier uiteraard wel over nagedacht. Het is zo dat meemoo vanaf januari 2021 de technische aansturing van de voormalige provinciale erfgoeddatabank Erfgoedplus al voor zijn rekening zal nemen. De inhoudelijke ondersteuning, het consulentschap, blijft voorlopig nog bij de administratie. Het behoort bij toekomstige oplossingen tot de mogelijkheden dat technische aansturing, ondersteuning en inhoudelijke begeleiding rond collectieregistratie niet door dezelfde speler op het terrein worden opgenomen. Maar zoals al gezegd moeten de concrete gesprekken hierover nog worden opgestart.

Uiteraard is het ook noodzakelijk om in gesprek te gaan met de vele organisaties op het terrein die een ondersteunende rol opnemen rond erfgoedzorg. De organisaties met een dienstverlenende rol maar zeker ook de erfgoedcellen komen hier in beeld. Het zal zaak zijn om ook in de toekomst blijvend in te zetten op ondersteuning op diverse niveaus rond digitale collectieregistratie.

De toekomstige toepassing zal het mogelijk maken de data te delen. Dit betreft een gelaagd hergebruik, wat rekening houdt met auteursrechtelijke bescherming,

privacy- en veiligheidskwesties, contractuele afspraken, opendatarichtlijnen en andere wettelijke bepalingen.

Het vrije hergebruik van data zal door de te bouwen toepassing worden gefaciliteerd door de data via publiek toegankelijke application programming interfaces (API's) aan te bieden. Dit wil dus zeggen dat cultureelerfgoedorganisaties door in dit systeem in te stappen automatisch hun data kunnen delen.

Deelname aan dit toekomstige systeem ontslaat de deelnemende organisaties evenwel niet van een eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot de digitale collectieregistratie. De deelnemende organisaties dienen immers mensen en middelen in te zetten ten behoeve van registratie, beheer en hergebruik. Dit betreft dus zowel professionele en/of vrijwillige registratoren, al of niet specifiek geschoold of opgeleid, als het voorzien van eigen middelen voor registratie, beheer en hergebruik van hun collecties. De specificaties hiervan zijn voorwerp van de eerder vermelde studie.

Het is uiteraard belangrijk dat er binnen het erfgoedveld maar ook daarbuiten voldoende draagvlak wordt gecreëerd voor de op til zijnde veranderingen. Daarom kozen de administratie en de bovenvermelde organisaties ervoor eerst verder in gesprek te gaan met de diverse stakeholders vooraleer effectieve stappen naar verandering te zetten en vooral de veranderingen af te stemmen op de gedetecteerde noden op het terrein. Het is net door het gepast inspelen op noden dat er oplossingen gecreëerd kunnen worden waarin schaalvoordelen spelen die de maatschappelijke valorisatie van de collecties stimuleren.

Om deelname te stimuleren is het daarom belangrijk om de unique selling proposition van het toekomstige systeem centraal te stellen. Het voorstel dat in het kader van het vooronderzoek circuleert, stelt dit als volgt. De gebruikers kiezen voor deze dienstverlening omdat: de oplossing financieel aantrekkelijk is; ze ondersteuning krijgen bij belangrijke technische uitdagingen; ze toegang krijgen tot vorming, 'peer education' en een technische helpdesk; de oplossing tevens wordt gebruikt door gelijkaardige organisaties; de oplossing technisch duurzaam is, op lange termijn beschikbaar blijft en gebruikmaakt van actuele technologieën; ze kunnen werken conform de eisen van de Vlaamse overheid en van courante internationale standaarden; ze een beroep kunnen doen op aanvullende diensten om hun eigen ambities invulling te geven; ze de data toegankelijk maakt voor hergebruik op eigen en andere, Vlaamse én internationale platformen.

Uiteraard kunnen cultureelerfgoedorganisaties goede redenen hebben om niet in te stappen, maar dan zullen ze de gestelde kwaliteitseisen op een andere manier moeten behalen.

Ziedaar mijn antwoord op uw vragen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik begrijp dat er aan een toekomstig model gewerkt wordt waar zoveel mogelijk erfgoedspelers in het systeem kunnen instappen met ook vrije open data, maar uiteraard heeft elke organisatie daarin haar eigen verantwoordelijkheid. Dat wordt volop voorbereid. Ook het draagvlak dat gecreëerd moet worden, is heel erg belangrijk.

De 'unique selling propositions' die nu aan bod komen, bieden inderdaad een mooi kader om zoveel mogelijk organisaties te overtuigen dat ze de noden die ze hebben kunnen lenigen door in dat systeem te stappen. Ik begrijp dat we ondertussen voorlopig de technische ondersteuning vanaf 2021 toewijzen aan meemoo en dat het consulentchap bij de administratie blijft.

In het veld hoor ik toch wel dat er daar dringende noden zijn. Vooral bij de erfgoedcellen hoor ik dat vaak lokale erfgoedorganisaties met heel erg verouderde systemen zitten en die dringende investeringen zouden moeten doen, maar de vraag is natuurlijk of die investeringen nog efficiënt zijn als ze in het systeem stappen en of die nog compatibel zijn. Daar dreigen blijkbaar toch wel wat interessante gegevens verloren te gaan. De vraag is daar of meemoo dat toch kan opvangen.

Wat het consulentschap betreft, zijn die consultants overgekomen in de golf van de provinciale eenheden in het verleden. Maar daar zouden nu nog maar drie mensen aan de slag zijn. Ook daar is de vraag of het voldoende is om met drie consultants het consulentschap zoals we het nu kennen, op te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het is een zeer interessante vraag over iets dat volop in beweging is. Wat me nog niet zo duidelijk is: ik hoop dat het niet de bedoeling is om zo'n soort waterhoofd te creëren. U hebt gezegd dat iedereen moet kunnen aanloggen om met een datahub te werken. Ik ben niet bepaald voor puur gecentraliseerde zaken. Ik denk dat je de bestaande systemen, ook al zijn ze verouderd, moet proberen in te passen. Als dat vooronderzoek er is, denk ik dat het interessant is dat er gewerkt wordt aan een masterplan waarin het hele systeem wordt uitgetekend en ook het kostenplaatje: de investering, de exploitatie van het systeem, hoeveel mensen heb je daarvoor nodig, wie gaat het doen? En daarbij moet de sector ook intens worden betrokken. Ik heb gehoord dat men nu al gesprekken heeft. Dat is goed. Dat lijkt me een beetje adviserend. Ik denk dat je ze echt allemaal moet blijven betrekken en dat je niet kunt zeggen: die ene organisatie gaat het nu even allemaal doen. We moeten op zoek gaan naar een systeem waar de hele sector zich betrokken bij blijft voelen, ook in de toekomst.

Ik zou willen pleiten voor een masterplan voor die erfgoedcollecties en om dat heel grondig te bekijken. In elk geval kijken we uit wat het onderzoek van die organisaties die er nu al mee bezig zijn, oplevert. Ik heb niet bepaald vragen, behalve hoe centralistisch dit nu is. Dat was niet duidelijk.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, hoe centralistisch? Ik verwijs naar het antwoord op de vraag van mevrouw Coudyser dat ik net heb gegeven. Ik heb letterlijk gezegd: een one-fits-all-oplossing bestaat hier niet. Het komt erop neer om de data bijeen te brengen en dan een rapporteringssysteem of toch een ondervragingssysteem van die verschillende databanken te maken.

Daarstraks hebben we over boeken gesproken en dan zegt u: 'U had de auteurs moeten raadplegen. Dat is niet gebeurd en dat is toch wel spijtig.' Hier doen we een raadpleging en nu zegt u dat het heel dringend is vanwege de vraag van de lokale verenigingen. Dat is altijd de afweging die je moet maken. Ik denk dat, als je maar één keer een systeem kunt lanceren, je dat beter goed doet en een draagvlak creëert. En ja, dan zijn er sommige lokale verenigingen die zullen moeten beslissen: moet ik nu mijn systeem vernieuwen of wachten tot dat systeem er is? Die mensen moeten hun verantwoordelijkheid nemen.

Ik denk dat het onze taak is om een draagvlak te creëren, en als men dan met iets komt, dat het direct – om het in mooi Nederlands te zeggen – 'boenk erop' is, eerder dan dat we daar gauwgauw iets gaan neerzetten en de mensen aansluiten en daarna zeggen dat er toch veel gemiste kansen zijn. Dat is altijd een trade-off. Jullie voordeel is dat jullie vragen kunnen stellen over de keuze die ik niet gemaakt heb, maar wij moeten wel een keuze maken.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Als je een grondig systeem wilt opzetten voor de keuze die je maakt, moeten dat voorbereidend werk, die consultaties en het overleg inderdaad grondig gebeuren. Dat vraagt zijn tijd, alle begrip daarvoor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de depotproblematiek van cultureel erfgoed – 3506 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Dan hebben we een andere problematiek in de erfgoed-sector, en dat is de depotproblematiek. Een uitgewerkt depotbeleid situeert zich overal in Vlaanderen en de uitdagingen daar zijn groot. We moeten daar naar efficiënte oplossingen zoeken, en een netwerk van depotinfrastructuur en depot-beheerders zou op die manier moeten kunnen ontstaan, enerzijds de expertise en de expertise-uitwisseling, en ook daar moeten de infrastructuurnoden goed in kaart gebracht worden en bijkomende investeringen gepland worden.

Wat betreft de inrichting van een depotnetwerk geeft West-Vlaanderen het goede voorbeeld. Het is nu van belang om de stap op het Vlaamse niveau te zetten, waarbij ook de samenwerking tussen het onroerend erfgoed en het cultureel erfgoed een logische stap is. Vandaar de volgende vragen.

Er zijn in het verleden reeds veel onderzoeken gebeurd naar die noden. Momenteel heeft het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed (FARO) de finale opdracht om de locaties waar de noden zitten om bijkomende erfgoeddepots te organiseren, in kaart te brengen en om internationaal te benchmarken. Hebt u al verdere informatie over dat onderzoek, als dat al afgerond is? Wat waren de aanbevelingen of de conclusies? Hoe kunnen we daarmee voort?

Zijn er al bijkomende initiatieven genomen rond het algemeen depotbeleid?

In het kader van de investeringen: staan er in het komende beleidsjaar investeringen in de depotinfrastructuur op stapel?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het onderzoek kadert in een samenwerkings-overeenkomst tussen FARO en het Departement Cultuur, Jeugd en Media voor kortlopend onderzoek in het kader van de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed. Het gaat om een actualisatie van eerder beleidsvoorbereidend onderzoek. In 2016-2017 gebeurde reeds een beleidsvoorbereidende analyse in samenwerking tussen FARO en de administratie. De beschikbare dataset dateerde echter van 2014.

De actualisatie is er daarom op gericht op basis van de meest recente data een beeld te schetsen van de huidige situatie. Een eerste draft van deze beleidsvoorbereidende analyse wordt in oktober verwacht. Daarna volgt verder overleg tussen het departement, FARO en het agentschap Onroerend Erfgoed over de resultaten van de analyses, met het oog op het nader bekijken van raakvlakken. De analyse wordt in principe niet afzonderlijk gepubliceerd, omdat de analyse louter als beleidsvoorbereidende input opgevat is die verder verwerkt wordt in het traject ter voorbereiding van een nieuwe Strategische Visienota Cultureel Erfgoed. De resultaten worden wel verwerkt in de omgevingsanalyse die onderdeel uitmaakt van de

Strategische Visienota Cultureel Erfgoed, die ik uiterlijk op 1 april 2021 aan het Vlaams Parlement voorleg.

In het Vlaams regeerakkoord en de beleidsnota Cultuur is een regierol voor een afgestemd depotbeleid opgenomen. De wijze waarop die regierol wordt ingevuld, en de afgestemde visie die wordt vooropgesteld, zijn momenteel in voorbereiding. Daarvoor werd een traject gestart tussen mijn administratie en het agentschap Onroerend Erfgoed. In de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed, die we ten laatste op 1 april zullen voorleggen aan het Vlaams Parlement, zal ik die visie en de invulling van de regierol voor wat betreft cultureel erfgoed bekendmaken, en een verdere prioritering en taakstelling bekijken om een afgestemd collectie- en bewaarbeleid in Vlaanderen aan te moedigen.

Samenwerking en afstemming inzake collectiebeleid zijn cruciaal om in te zetten op de bewaarproblematiek. Het is daarbij van belang om de depotproblematiek niet te verengen tot een bakstenenverhaal. Het vermijden en remediëren van de depotproblematiek vraagt een inzet op een kwaliteitsvol collectiebeleid. De hele keten van registreren, waarderen, selectie, herbestemmen en preventieve conservering is daarbij van belang. Het tot stand brengen van netwerken die daarop inzetten, zal dan ook een belangrijk aspect zijn van de visievorming. Anders dan bij onroerend erfgoed zal er hier geen sprake zijn van één depotnetwerk. De veelheid en diversiteit aan cultureel erfgoed en erfgoedbeheerders leiden tot een veelheid van netwerken waarbinnen zal worden gestreefd naar afstemming en samenwerking rond het collectiebeleid. Die netwerken kunnen geografisch opgezet zijn, maar ook thematisch, of bijvoorbeeld rekening houdend met materialen en eraan verbonden bewaarvereisten, wat natuurlijk ook een belangrijke invalshoek is.

Het netwerkgegeven is ook niet nieuw. Samenwerking en afstemming gebeuren vandaag al tussen collectiebeherende organisaties. Dienstverlenende organisaties, gesubsidieerd op het Cultureelerfgoeddecreet, zijn daarin vaak drijvende krachten. Die actoren zetten op een overkoepelend niveau in op registratie, waarderen en soms ook herbestemmen van cultureel erfgoed. Het zoeken naar oplossingen voor het bewaren van cultureel erfgoed kan nog meer nadrukkelijk aan bod komen.

Het structureel en projectmatig ondersteunen van cultureelerfgoedorganisaties, zowel collectiebeherende organisaties als dienstverlenende organisaties, gebeurt via het Cultureelerfgoeddecreet. Via de strategische visienota zal ik prioriteiten bekendmaken. Het inzetten op de zorg voor cultureel erfgoed en het aanmoedigen van samenwerking en afstemming in netwerken, is daarvan één mogelijkheid. De voorbereiding van die visienota is momenteel bezig.

De inzet op de depotproblematiek en het verder activeren van dergelijke netwerken staan los van de coronacrisis en zijn als dusdanig niet specifiek opgenomen in de coronare lance. Ook zonder corona kreeg je die depotproblematiek immers op je bord. Er zijn echter wel een aantal investeringen in het kader van de relance waar een nieuw depot deel uitmaakt van een groter investeringsproject.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): We kijken uiteraard uit naar de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed. Er wordt nu hard gewerkt aan het voorbereidende, de omgevingsanalyse, en dan welke prioriteiten er zullen worden gesteld. Ik begrijp dat dat onderzoek daar deel van uitmaakt en dat we in de omgevingsanalyse de resultaten daarvan zullen zien.

Het klopt dat de depotproblematiek niet enkel het eindverhaal is van waar en hoe we dat nu bewaren. Het maakt deel uit van de hele keten van collectieregistratie en -beheer. Ik begrijp dat we niet naar één netwerk gaan. Net als bij de vorige vraag over erfgoedcollecties gaat het over een veelheid van netwerken, wat nu al

gebeurt. De geografische spreiding speelt daarin mee. Het is niet de bedoeling dat het in een depot blijft, maar dat het kan wisselen. Het is ook nodig voor bijvoorbeeld het tentoonstellingsbeleid. Thematisch bewaren is inderdaad ook een mogelijkheid, net zoals het bewaren volgens bepaalde specifieke materialen die qua acclimatisatie of andere zaken een gelijkaardige bewaarconstructie nodig hebben.

We weten allemaal dat bakstenen ook nog altijd nodig zijn in die sector. Het heeft inderdaad niets met corona te maken, maar ik ben wel blij te horen dat er toch een investering in een depotruimte in Vlaanderen gepland staat.

Een bijkomend aandachtspunt dat ik aan bod wil brengen in het kader van de visienota, is dat we misschien ook aandacht zullen moeten besteden aan het bewaren en conserveren van erfgoed dat zich niet onmiddellijk in collectiebeherende instellingen bevindt maar eerder in kunstenuorganisaties. Ik denk aan kunstenaarsarchieven, theaters, muziekorganisaties, noem maar op. Die kunstenuorganisaties doen het noodzakelijke, maar zijn natuurlijk geen erfgoedorganisaties die heel specifieke middelen en expertise hebben om die erfgoedzorg op te nemen. Het is nochtans belangrijk, want alles wat we nu als hedendaags maken – of het nu om theater gaat of om andere zaken – is ons erfgoed van morgen. Ook dat, denk ik, moeten we meenemen in de oefening van de visienota Cultureel Erfgoed.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister-president, er is natuurlijk nood aan de bouw van erfgoeddepots, allicht op verschillende plaatsen in Vlaanderen. U gaat de netwerken die zich aan het vormen zijn vanuit de regierol faciliteren en begeleiden, neem ik aan. Financiële ondersteuning komt er dan via het Cultureelerfgoeddecreet. Maar het is dus toch niet zo dat de Vlaamse overheid zelf depots gaat bouwen?

Ik zie u neen schudden. Aansluitend daarbij een algemene vraag: bent u pro of contra een samenwerking tussen de overheid en de privésector op dat vlak? Het gaat voornamelijk over onze kunstwerken enzovoort. Gaan we zoiets toelaten of niet? Houden we dat in eigen hand of niet? Of is daarover nog niet nagedacht? Dan hoeft u daar niet op te antwoorden.

Het digitale beheer van een en ander wordt ook belangrijker. Gaat dat ook vallen onder mogelijke subsidiëringen? Eenmaal je zo'n depot hebt, kost dat ook geld voor het beheer tout court. En dan komt het digitale beheer er nu ook meer en meer bovenop.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Coudyser, dank u wel voor de suggestie. Wij zullen er rekening mee houden.

In mijn antwoord heb ik gezegd dat als we bij de voorziene investeringen, in het kader van het relanceplan, bouwwerken doen in bestaande culturele infrastructuur, wij ervoor zullen zorgen dat er dan ook depotmogelijkheden zijn. Maar wij gaan geen aparte depots bouwen. Dat ligt vandaag absoluut niet op de plank.

Samenwerking tussen overheid en de privésector is zo'n algemene 'chapeau' dat ik zeg: ja, dat kan. We doen dat vandaag al. In de loodsen van Katoen Natie zit het orgelaspect en zit ook de restauratie van schilderijen van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten (KMSK). Die vraag is zo breed. In dezelfde ruimte een privé- en overheidscollectie samenbrengen en dat mixen en er dan voor zorgen dat de privésector daar iets over te zeggen heeft en wij niet meer: dat is ook een vorm van samenwerking met de privésector, maar dat gaan we natuurlijk niet doen. Ik sluit dat niet principieel uit. We doen het vandaag, maar dat zal natuurlijk altijd zijn met de overheid in de commandopost. Dat is duidelijk.

Zodra we een visie hebben op de depots, zal digitalisering daarin zeker een rol spelen. Daar zijn erfgoedorganisaties nu al mee bezig. Het lijkt mij evident dat digitalisering een rol speelt als je een nieuwe visie poneert.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik heb geen bijkomende opmerkingen meer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de garantiefaciliteit onder Creative Europe voor de creatieve en culturele sector – 61 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Voorzitter, we hebben al duizendmaal gezegd dat de cultuursector hard is getroffen door de gevolgen van de coronacrisis. De garantiefaciliteiten van Creative Europe zouden nu van de Europese Commissie en het Europees Investeringsfonds (EIF) een bijkomend steuntje in de rug krijgen. De Europese Commissie verwacht dat die 121 miljoen euro extra de komende zes jaar garant kan staan voor ongeveer 600 miljoen euro aan bankleningen voor de creatieve en culturele sector. Het is blijkbaar de bedoeling dat ongeveer 2500 noodlijdende kmo's in de Europese lidstaten een lening of een garantie kunnen aanvragen. Aangezien de EU garant staat voor een gedeelte van de mogelijke lening, zullen de betrokken kmo's sneller een schuldfinanciering kunnen krijgen.

In Vlaanderen is de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) als intermediaire bank aangeduid. Vanaf eind 2020 zullen kmo's onder deze garantiefaciliteiten leningen kunnen aanvragen. De kmo's moeten actief zijn met projecten of activiteiten die op culturele waarden of op artistieke of andere creatieve expressie zijn gebaseerd. Ze hoeven niet noodzakelijk marktgeoriënteerd te zijn.

Minister, welke mogelijkheden ziet u voor onze Vlaamse creatieve en culturele sector? Is er reeds zicht op de grootte van het bedrag dat Vlaanderen kan ophalen? Op welke wijze zal de Vlaamse overheid met de sector over deze financiële steunmaatregelen communiceren, zodat iedereen op de hoogte is?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose ik zal uw eerste twee vragen, over de mogelijkheden en over de grootte van het bedrag, samen behandelen, maar misschien moet ik eerst iets verduidelijken.

PMV heeft reeds eind 2017 bij het EIF een aanvraag voor de Europese Cultural and Creative Sectors Guarantee Facility (CCS GF) gedaan (zie [bijlage 1](#)). Sindsdien is 25 miljoen euro aan leningen voor de culturele en creatieve sector aangemeld, meer bepaald 10 miljoen euro door PMV en 15 miljoen euro door St'Art SA, van de Franse Gemeenschap (zie [bijlage 2](#)). Zo is PMV een van de financiële intermediairen geworden waar het EIF in Vlaanderen mee werkt. Concreet betekent dit dat de ondernemingen die in de creatieve en culturele sector actief zijn, bij PMV een lening kunnen aanvragen. PMV kan hiervoor bij het EIF een garantie aanvragen. De ondernemingen moeten echter kunnen aantonen dat ze voldoende terugbetalingscapaciteit creëren om de lening te kunnen terugbetalen.

Op 27 augustus 2020 hebben de Europese Commissie en het EIF een oproep tot de bestaande intermediaire organisaties in de EU gericht om de nodige contractuele aanpassingen uit te voeren om het bijkomend bedrag van 121 miljoen euro aan garanties hierin te kunnen opnemen. Dat is bedoeld om de financiële intermediairen te stimuleren om leningen toe te kennen aan kmo's en kleine publieke instellingen die door COVID-19 zijn geïmpacteerd. Momenteel worden de nodige administratieve stappen gezet om het contract aan te passen met betrekking tot de uitgebreide garantiefaciliteit voor de creatieve en culturele sector.

Er is in het licht van deze nieuwe oproep nog geen bijkomend volume aan PMV toegekend. Er is nog voldoende ruimte binnen de huidige portefeuille. Er zijn wel aanpassingen geweest, want de voorwaarden zijn licht verbeterd. PMV staat met het EIF in contact om een vanaf 2021 een vervolg aan de CCS GF te breien.

De belangrijkste mogelijkheden die de CCS GF ondernemingen in Vlaanderen en in Brussel biedt, zijn de coronaleningen die PMV naast haar reguliere werking heeft gelanceerd. Ondernemingen die in de creatieve en culturele sector actief zijn, kunnen daar een beroep op doen. Dat loopt nog tot en met 15 november 2020. Deze leningen komen in aanmerking om binnen het CCS GF aan te melden tot het toegekende volume is bereikt.

Op welke manier zullen we de financiële steunmaatregelen communiceren? De CCS in Vlaanderen en Brussel is op 6 augustus 2020 via vier Creative Europe Vlaanderen MEDIA en Cultuur Nieuwsbrieven op de hoogte gebracht van de vernieuwde oproep. Deze nieuwsbrieven zijn ook gericht aan de Vlaamse CCS-steunpunten, dus aan Cultuurloket, Kunstenpunt, FARO, Flanders DC, het Vlaams Architectuurinstituut (VAI), ook aan de fondsen, het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) en Literatuur Vlaanderen en de dienstverlenende organisaties en contactpunten, zoals het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) en de Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking (EPOS). Ook VLEVA heeft aansluitend deze boodschap op 6 augustus gecommuniceerd.

Aangezien dit Garantiefonds onder het Europees Investeringsfonds is ondergebracht en vanaf 2021 niet meer onder het cross-sectorale programma of luik van het nog definitief goed te keuren 'Creative Europe 2021-2027'-programma, zal de algemene kennisgeving hierover niet meer door Creative Europe Vlaanderen maar door VLEVA gebeuren, terwijl PMV deze faciliteit in de diepte behandelt.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik begrijp het goed dat de lopende call eigenlijk nog loopt tot 15 november en dat daar 25 miljoen euro op zit en dat dat bedrag nog niet op is, en dat men vanaf 2021 een beroep zal doen op de nieuwe call?

Dat is wel interessante informatie, maar ik weet niet of dat wel voldoende bekend is bij de organisaties, zelfs al is dat in de nieuwsbrieven gekomen. Wij worden allemaal platgebombardeerd met noodkreten uit de culturele en creatieve sector. Het zal ook een beetje aan ons zijn om dat mee te communiceren, dat er toch wel die mogelijkheid is en vooral dat er nog middelen beschikbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Wij voelen aan dat dat in de sector blijkbaar toch niet zo bekend is. Misschien moeten daar nog wat bijkomende communicatiemomenten rond georganiseerd worden.

Iets anders dat ik hoor, is dat het voor de dossiers bij PMV toch niet zo eenvoudig is. Je moet nu natuurlijk die terugbetalingscapaciteit kunnen aantonen, en daar schort het vaak ook wel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dat is nu eenmaal de dynamiek van een garantiefonds. Dat is een lening waar een waarborg tegenover staat. Die waarborg is natuurlijk geen blanco cheque van 'doe maar!'

Wat het communicatieaspect betreft, denk ik dat hier nog iets anders meespeelt. Ik denk dat dit soort van financieel instrumentarium door heel wat organisaties in de culturele sector niet gekend is. Als je communiceert dat dat instrumentarium bestaat, dan is er nog een afstand te overbruggen. Een aantal cultuurorganisaties maken er wel gebruik van. Maar er is een gebrek aan financieel-technische know-how binnen de sector om te zeggen: 'What's in it for me? Het is goed dat dat fonds bestaat en al die 'mumbo jumbo' die erachter zit, maar voor mijn organisatie?' Onbekend is onbemand. Ze zeggen dan dat het wel niet voor hen van toepassing zal zijn. Misschien moet PMV daar wel een rol in spelen om die mensen bij het handje te nemen en door die financieel-technische dingen te leiden. Daar is wel nog werk.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, ik ben het helemaal met u eens. Het is fijn dat u dat wilt opnemen om te kijken hoe we die 'mumbo jumbo' kunnen vertalen naar werkbare zaken. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Filip Brusselmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de sluiting van het Brugse archeologiemuseum – 3368 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, bedankt om deze vraag naar achteren te schuiven. Vanuit het Waasland naar Brussel met de NMBS: het is altijd een beetje reizen. Maar ik heb er het volste vertrouwen in dat deze regering dat probleem zo snel mogelijk gaat oplossen.

Mijn vraag gaat niet over het Waasland, minister-president, maar over het Venetië van het Noorden, Brugge. De uitstraling en aantrekkelijkheid van een cultuurstad staat of valt grotendeels met het culturele aanbod van die stad. Als men aan dat aanbod begint te sleutelen, heeft dat ontegensprekelijk repercussies. De stad Brugge heeft terecht de reputatie erg aantrekkelijk te zijn voor de op cultuur gerichte meerwaardezoeker, trouwens ook zonder nieuw voetbalstadion. Het imago van Brugge als cultureel-historisch erg rijke stad heeft de laatste tijd echter enkele opdooffers gekregen.

Ik geef een kort overzicht. Op 1 januari 2020 werd zonder enige steekhoudende motivering het Gentpoortmuseum, dat was gevestigd in de gelijknamige 15de-eeuwse stadspoort, gesloten. Een paar maanden later, net toen duidelijk werd dat de coronacrisis een enorme impact zou gaan krijgen op de bezoekerscijfers in Brugge, was het plots de beurt aan het Gezellemuseum aan de Rolweg om na 94 jaar plots de deuren te sluiten. En als klap op de vuurpijl kwam vorige maand de aankondiging dat ook het lot van het archeologiemuseum aan de Mariastraat bezegeld werd. De instelling sluit de deuren en een deel van de collectie zal worden overgebracht naar twee kleine zaaltjes in het Gruuthuuseum.

De Vlaamse overheid is blijkbaar nog niet op de hoogte van de nakende sluiting, want op de webstek van Visit Flanders stond, alleszins tot vorige week, nog altijd te lezen: "Na het succesverhaal van de heringerichte benedenverdieping is nu ook de bovenverdieping van het Brugse archeologisch museum grondig gerestyled. Het resultaat is een gezinsvriendelijk, interactief museum waarin je wordt aangezet om voorwerpen aan te raken, iets nogal ongewoons voor een museum." Het is alleszins merkwaardig dat Visit Flanders het in deze context over een succesverhaal heeft, terwijl het Brugse stadsbestuur steen en been klaagt over tegenvallende bezoekerscijfers. Telkens opnieuw verschuilt de stad zich bij het zich verantwoorden voor deze museale kaalslag achter de dalende bezoekerscijfers. Dat element kan bijdragen tot een dergelijk besluit – u weet allemaal dat ik een groot voorstander ben van dat criterium – maar het kan toch moeilijk als enige maatstaf gelden voor dergelijke drastische beslissingen in deze specifieke context.

Minister-president, bent u zich bewust van de impact van de beslissing van het Brugse stadsbestuur om binnen de tijdspanne van minder dan een jaar drie museale instellingen te sluiten? Deelt u de mening van het Brugse stadsbestuur dat dalende bezoekerscijfers het doorslaggevende criterium moeten zijn bij het nemen van dergelijke ingrijpende beslissingen in deze specifieke context?

Is er volgens u sprake van een trend? Ik denk daarbij concreet aan min of meer gelijkaardige instellingen als het Archeologisch Museum van Oudenburg, het provinciaal Archeocentrum in Velzeke, het provinciaal Archeologisch Museum in Ename of het Gallo-Romeins Museum in Tongeren? Kunt u mij een overzicht geven van de bezoekerscijfers daar in de laatste tien jaar?

Is er in het verleden al eens een vergelijking gemaakt met buitenlandse voorbeelden van museale initiatieven die wél blijken aan te slaan bij een groot publiek, zoals het Musée Archéologique in Aarlen, de historische site van Le Grand-Hornu bij Bergen, het levende museum Archeon in het Nederlandse Alphen aan den Rijn, of het Duitse openluchtmuseum van Xanten aan de Rijn?

Is er naar aanleiding van de aangekondigde sluitingen in Brugge vanuit uw kabinet of departement al contact geweest met het Brugse stadsbestuur? Ik heb wel gemeenteraadsleden van uw partij zich zien roeren in de gemeenteraad, maar heeft ook het kabinet of het departement al contact met het stadsbestuur? De uitstraling van Brugge overstijgt immers het lokale. Ik denk dat we dat hier allemaal kunnen beamen, gezien de toeristische en historische waarde van de stad. Zo ja, welk resultaat had dat overleg? Zo nee, waarom niet? Bent u van oordeel dat er bijkomende initiatieven moeten worden ontwikkeld om het museale aanbod in Brugge aantrekkelijk te houden? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet?

Het Brugse dossier is natuurlijk slechts een van de dossiers die duidelijk maken dat er echt dringend iets moet gebeuren om de desastreuze gevolgen van de coronacrisis voor de museale sector te counteren en de schade zoveel mogelijk te beperken. Is er al zicht op concrete cijfers van de gemaakte verliezen en de eventuele gevolgen voor de sector tijdens deze crisis? Voelt u zich geroepen om dan ook nog extra initiatieven te nemen? Ik denk bijvoorbeeld aan, in het kader van het relanceplan, iets specifieks voor dergelijke archeologische musea.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik ben op de hoogte van deze beslissing. Visit Flanders – u verwijst naar de website – valt onder Toerisme en behoort dus niet tot mijn bevoegdheden, maar die van mevrouw Demir. Ik ga ervan uit dat die website wel geactualiseerd zal worden.

Ik deel alleszins uw bezorgdheid dat de sluiting van die locaties kan leiden tot een verminderde dienstverlening voor bezoekers en bewoners van de stad Brugge.

Of ik de mening van het Brugse stadsbestuur deel? Principieel ben ik het met u eens dat dalende bezoekerscijfers, zeker in coronatijden, geen reden mogen zijn voor een snelle sluiting. De presentatie van en de zorg voor museale collecties moet gebeuren vanuit een langetermijnvisie. Een sluiting van een locatie mag daarbij geen taboe zijn, maar dat moet gebeuren op een zorgvuldige manier, waarbij de verschillende opties worden afgewogen. Als inrichtende macht van deze musea is het aan de stad Brugge om daarover te beslissen.

Ik ken de volledige motivatie van de stad niet voor de sluiting. Ik ga mij daar dus niet over uitspreken. Het is alleszins wel een goede zaak dat daarover een publiek debat gevoerd wordt. In de gemeenteraad van Brugge zal dat ook wel aan bod komen, denk ik.

Dan vraagt u me of er sprake is van een trend. De vier musea die u opsomt, beheren allemaal een archeologische collectie, maar verschillen sterk in schaal-grootte. Het Gallo-Romeins Museum in Tongeren heeft een landelijke werking en wordt gesubsidieerd op basis van het Cultureelerfgoeddecreet. Voor de andere musea is dat niet het geval. Het publieksbereik van musea hangt ook af van verschillende factoren. De ligging van het museum en het belang van de collectie spelen bijvoorbeeld een rol.

Het departement Cultuur beschikt enkel over bezoekerscijfers van het Gallo-Romeins Museum, omdat we dat subsidiëren. De laatste tien jaar bereikte dit museum een breed publiek, met bezoekersaantallen boven de honderdduizend personen. Sommige jaren stijgen of dalen deze cijfers, maar dat heeft meestal te maken met grote tentoonstellingen die in dat jaar lopen. Je kunt dus niet besluiten dat er een negatieve trend is voor archeologische musea. Het Gallo-Romeins Museum toont aan dat ook dergelijke musea een breed publiek kunnen bereiken.

Of er al een vergelijking is gemaakt met buitenlandse voorbeelden? Voor zover we weten, is er nog geen dergelijke vergelijking gemaakt. We moeten daarbij opletten dat we geen appels met peren vergelijken. Het Archeologisch Museum van Aarlen heeft bijvoorbeeld een eerder bepekte collectie, met een regionale focus. Het is daarom minder relevant om die instelling te vergelijken met bijvoorbeeld het Gallo-Romeins Museum.

Op instellingsniveau worden dergelijke vergelijkingen wel gemaakt. Het Gallo-Romeins Museum positioneert zich bijvoorbeeld tegenover de archeologische musea van Trier, Bavay en Amiens, die een gelijkaardig verhaal vertellen als hoofd-plaats van een Romeinse provincie destijds.

Is er contact geweest met Brugge? Er zijn geen contacten geweest tussen mij of mijn kabinet en Brugge. Ik ben in elk geval van mening dat dit een zaak is voor het stadsbestuur van Brugge om over te beslissen. Dat is de inrichtende macht van deze musea en staat in voor het grootste deel van de financiering. Zoals al aangegeven vind ik het een goede zaak dat er daarover een debat wordt gevoerd in Brugge. Dat is echter geen zaak die ik op Vlaams niveau ga trekken.

Wat betreft uw vraag over de desastreuze gevolgen van de coronacrisis voor de museale sector, staat de sluiting van de locatie van het Archeologiemuseum los van de coronacrisis. Maar ik ben het wel met u eens: er moeten inderdaad maatregelen genomen worden om de impact van de crisis voor de museale sector op te vangen. Dat geldt in bredere zin voor heel de cultuursector.

Een eerste maatregel die al genomen werd, is het noodfonds. Op basis van de aanvragen op het noodfonds hebben we al gedeeltelijk zicht op de geleden verliezen. Er is inderdaad ook een relanceplan in opmaak met investeringen, maar daarover zal ik te gepasten tijde uitleg even, ook over welke prioriteiten daarin

worden vastgelegd. Er is dus ook een investeringsrelanceplan waarin ook de culturele sector aan bod komt.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, wat Vist Flanders betreft: misschien kunt u dat eens bekijken met minister Demir, of ik zal een schriftelijke vraag voor haar indienen. Die website loopt wel op wat meer zaken achter op de actualiteit.

Wat deze zaak betreft, kunnen we naar mijn mening niet genoeg het belang van dergelijke archeologische historische musea benadrukken, niet alleen ten behoeve van de stad Brugge en onze historische museale waarde ook tegenover het buitenland, maar zeker en misschien zelfs vooral nog voor het belang van onze Vlaamse cultuur.

Het is inderdaad een beslissing van het stadsbestuur, dat als motivatie louter de bezoekcijfers heeft. Dat is duidelijk af te leiden uit de verslagen van de desbetreffende gemeenteraden waar dat is besproken. Maar dat sluit nog altijd niet uit dat u toch contact met hen opneemt om een bepaalde druk te zetten, gezien de bovenlokale waarde die ik zonet al heb proberen te schetsen, en ook om een signaal te geven naar andere steden die al dan niet met dezelfde problematiek zouden kampen. Het lijkt mij echt wel belangrijk dat u, als hoeder van de Vlaamse cultuur, daar toch een duidelijk signaal zou geven. Ik blijf mijn oproep herhalen om contact op te nemen met het stadsbestuur. U kunt hen niet dwingen, maar u kunt wel eens vriendelijk lachen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega, dank u voor uw vraag. Als West-Vlaming met een groot hart voor cultuur en erfgoed ben ik hier even op bezoek. Ik was tot voor kort voorzitter van de erfgoedvereniging CO7 in de Westhoek. Hier gaat het over 'Brugge die scone'.

Collega, u hebt gelijk: Brugge is nog altijd een zeer rijke cultuurhistorische stad. Ik werd aangesproken door het stadsbestuur van Brugge naar aanleiding van deze vraag, vooral omdat men het gevoel had in een negatief daglicht te worden gesteld. De bedoeling van musea is om aan collectiebeheer te doen, maar ook om al het waardevolle te ontsluiten, de mooie zaken rond erfgoed en cultuur. Het is de bedoeling van het stadsbestuur in Brugge om op een innovatieve manier en via een duurzame visie uit te zoeken hoe men mensen kan bereiken en hoe men het erfgoed kan ontsluiten.

Er zijn heel wat redenen, zoals het dalende aantal bezoekers maar ook het niet-toegankelijk zijn van het museum op zich, om op zoek te gaan naar een alternatief. Ook het samenwerken over de beleidsdomeinen heen, Cultuur en Toerisme, is een mooie manier om zaken te ontsluiten. Dit is een voorbeeld van goed beheer, van goed en degelijk beleid.

Minister-president, hoe kunnen we het erfgoed nog meer ontsluiten? Ik kijk uit naar de beslissing die wellicht binnenkort wordt genomen op regeringsniveau over de erfgoedconvenanten. Is daar al meer duidelijkheid over?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ik reageer omdat het Gallo-Romeins Museum in Tongeren op het lijstje van de heer Brusselmans stond. Ik wil benadrukken dat je met een sterke permanente opstelling, aangevuld met goede, ook buitenlandse tijdelijke tentoonstellingen, inderdaad de interesse kunt

opwekken bij mensen om dat verleden te ontdekken, om te kijken vanwaar wij, als samenleving, komen, om daar ook lessen uit te trekken met betrekking tot het heden. Daar moet ik de heer Brusselmans in bijtreden. Het is heel belangrijk om daar vanuit Vlaanderen in te blijven investeren. Telkens wanneer ik naar het Gallo-Romeins Museum ga, is dat een mooie ontdekking: de diversiteit van de samenleving destijds al, de verschillende nationaliteiten die in het Romeinse Rijk samenwoonden. Dat is iets waar we vandaag nog veel van kunnen leren en waar we inderdaad, mijnheer Brusselmans, heel veel aandacht aan moeten besteden: dat die diversiteit van alle tijden is en dat we daar heel mooie dingen uit hebben geleerd.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Archeologie is belangrijk en komt op heel veel manieren aan bod in Vlaanderen. Ook bij bouwprojecten zie je dat men de lokale bevolking of de bezoekers de kans geeft om ter plaatse te gaan kijken. Vaak worden er ook met de vondsten lokale tentoonstellingen opgezet. We hebben onze musea, die zowel regionaal als landelijk en internationaal belangrijk zijn.

De aandacht voor archeologie is op veel vlakken aanwezig, wat ook goed is om onze geschiedenis te kennen en om dit in het hele verhaal te brengen. Samen met het immaterieel erfgoed vormt dit immers het verhaal van een stad, streek of regio.

Wat de specifieke vraag over de Brugse musea betreft, ben ik het er helemaal mee eens dat we dit aan het stadsbestuur van Brugge moeten overlaten. De gemeenteraad is daar het forum voor het debat. Ik wil enkel aanstippen dat het Brugse museum een internationaal topmuseum is dat nu veertien locaties heeft. Vroeger waren het er zeventien. Er zit wellicht een langetermijnvisie achter de sluiting. Bepaalde zaken moeten anders worden tentoongesteld. De gebouwen zijn niet toegankelijk genoeg voor bezoekers. Is het nog mogelijk alles met nieuwe, digitale tentoonstellingsmogelijkheden in die gebouwen tentoon te stellen? Moet er niet over worden nagedacht archeologie niet afzonderlijk te behandelen, maar in de publiekswerking in verband met andere stukken in te bedden en veeleer thematisch te werken? Ik gooi dat hier gewoon in het midden. Ik vind dat al die beslissingen in de Brugse musea moeten worden genomen, waar er de nodige expertise is. De politieke afdekking gebeurt dan in de stad Brugge en niet hier, op het niveau van het Vlaams Parlement.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De Vlaamse Regering zal een van de volgende weken over de erfgoedconvenanten beslissen. Het werk is zo goed als klaar. Dat kan dan naar de Vlaamse Regering gaan.

Over de visie op erfgoed heb ik het daarstraks al gehad. Voor 1 april 2021 zal ik mijn strategische visienota in het Vlaams Parlement indienen. Dan zullen we een langetermijnvisie hebben.

Mijnheer Brusselmans, wat een duidelijk signaal aan de stad Brugge betreft, heb ik indertijd Brugge bezocht. Ik ben toen specifiek op de museumsite geweest. Ik heb het Gezellehuis en het andere door u vermelde museum toen niet ter sprake gebracht, maar ik heb een stadsbestuur met een toekomstgerichte visie op de museumsite gezien. Er is toen geen enkel alarmsignaal afgegaan. Ik wil de Bruggelingen niet schofferen, maar bijna heel Brugge is een museum. Ik heb geen alarmsignalen gekregen in verband met een stadsbestuur dat geen langetermijnvisie op het museale aspect zou ontwikkelen. Als het lokale bestuur zich van een dergelijke historische site niet bewust zou zijn en niet aan ontwikkeling zou doen, zou ik, als minister van Cultuur, wel tussenbeide moeten komen. In dit geval vind ik het moeilijk als Vlaamse overheid in een detailldiscussie terecht te

komen. Daar speelt de gemeentelijke autonomie een rol. Iedere partij in de gemeenteraad van Brugge moet haar rol spelen. Indien ik me overal moet moeien met lokale vragen over sluitingen of zo, wordt het moeilijk.

Dat neemt niet weg dat ik redelijk wat contacten met de Brugse overheid heb. Ik zal wel eens vragen hoe dit in de globale visie past. Aangezien het stadsbestuur me er met betrekking tot de musea echt van heeft overtuigd een toekomstgerichte werking te zullen ontwikkelen, is het moeilijk op details in te gaan. Het museum en zijn opdracht zijn natuurlijk waardevol, maar het stadsbestuur heeft me ervan overtuigd effectief een toekomstvisie op het museale beheer in Brugge te hebben.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u nogmaals voor uw antwoord. Ik hoop dat u gelijk hebt. Ik kan daar geen waardeoordeel over vellen, want ik ken de specifieke toekomstvisie in Brugge uiteraard niet. Maar als op een jaar tijd drie musea sluiten, is het normaal dat bij mij alarmbellen afgaan.

Mijnheer Coenegrachts, ik dank u voor uw bijdrage. Als we het over de diversiteit in het Romeinse rijk hebben, moeten we inderdaad vermelden dat het rijk ook is geplunderd en ten onder is gegaan door de import van barbaarse culturen uit het oosten. Het is belangrijk daar vandaag rekening mee te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.